

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Bedenkingen over het wraken van getuigen vóór de strafrechtbank

Het artikel 156 van het Wetboek van Strafvordering voorziet dat een zeker aantal personen, die door bloed- of aanverwantschap met de verdachte verbonden zijn, noch opgeroepen, noch aanvaard zullen worden als getuige voor de politierechtbank. Dit geldt voor de bloedverwanten in opgaande en neerdalende lijn van verdachte, zijn broeders en zusters, de aanverwanten in dezelfde graad en ten slotte voor de man of de vrouw van de verdachte, zelfs na uitgesproken echtscheiding. Het artikel voegt er onmiddellijk aan toe dat het onderhoor dezer personen geen nietigheid voor gevolg heeft, indien noch het Openbaar Ministerie, noch de burgerlijke partij, noch de verdachte er zich tegen verzetten. In de praktijk komt het hierop neer dat deze personen, wanneer zij werkelijk voor een juist inzicht van de zaak nuttig zijn, opgeroepen worden — hetgeen artikel 156 in zijn eerste alinea verbiedt — en dat zij door de rechtbank onderhoord worden, zo er geen verzet is vanwege het Openbaar Ministerie, de burgerlijke partij of de verdachte. Uit verscheidene arresten van het Hof van Verbreking kan worden afgeleid dat, indien deze personen bij afwezigheid van verzet worden gehoord, zij op straf van nietigheid de eed dienen af te leggen (o.m. : Verbreking, 9 December 1901, Pas. 1902, I, 57; Verbreking, 9 April 1951, Pas. 1951, I, 530). Evenwel kan de rechter niet gedwongen worden het wettelijk verbod te overtreden. Hij kan ambtshalve weigeren de personen te onderhoren welke in artikel 156 vermeld zijn. (Beltjens : Encyc. Code instr. crim., art. 156, n° 21.)

Dezelfde regels gelden voor het getuigenverhoor voor de correctionele rechtbank. Artikel 189 verwijst eenvoudig naar artikel 156 en maakt het toepasselijk op de procedure voor de correctionele rechtbank. De personen die voor het Assisenhof kunnen gewraakt worden zijn nagenoeg dezelfde. Het artikel 322 geeft enkel een meer gedetailleerde opsomming. Het is echter de gewoonte de voor het Assisenhof gewraakte getuigen zonder eedaflegging te onderhoren. De juridische grondslag van deze praktijk wordt algemeen gezocht in artikel 268 dat de Voorzitter van het Assisenhof uitrust met een discretionaire macht, welke hem toelaat elk middel aan te wenden, dat hem volgens zijn geweten nuttig voorkomt om de waarheid te bereiken.

De bedoeling die de wetgever had bij het invoeren van dit systeem is duidelijk deze : beletten of de moge-

lijkheid scheppen te beletten dat onbetrouwbare personen als getuige zouden optreden. Onbetrouwbaren moeten als getuige kunnen geweerd worden. Dit voor ieder aannemelijk beginsel heeft de wetgever in de praktijk willen toepassen met tegen een reeks personen : nabije bloedverwanten en aanverwanten van de verdachte, een vermoeden van onbetrouwbaarheid in het leven te roepen. Zij worden geacht in te goede en te intieme verhoudingen met de verdachte te staan om over dezes handelingen een onpartijdig getuigenis te kunnen afleggen. (Faustin Hélie, III, n° 3725.)

Het komt ons voor dat dit vermoeden geen grond vindt in de realiteit van de rechtspraak. Het is enerzijds te absoluut en anderzijds niet ruim genoeg.

Het is te absoluut.

Men kan in principe van bloedverwanten en aanverwanten verwachten dat hun sympathieën voor de verdachte het hun moeilijk zullen maken een waarheidsgetrouw getuigenis af te leggen. Dit is evenwel niet altijd het geval. Het kan vooreerst voorkomen dat er bij deze verwanten personen gevonden worden met een hoogstaand zedelijk besef en een verantwoordelijkheidszin die hun zullen beletten enige onwaarheid aan de rechtbank te verklaren, of de feiten, waarvan zij getuige geweest zijn, op dergelijke wijze te verhalen dat hun verhaal verkeerde conclusies in de hand werkt. Als dergelijke personen uit de getuigenstoel geweerd worden, is de rechtbankodeloos beroofd van ernstige bronnen van inlichting.

Er is echter meer. Gevallen doen zich voor waar een van die nabije bloedverwanten van de verdachte slachtoffer is geweest van het misdrijf en waar de andere familieleden door sympathie voor het slachtoffer zich tegen de dader keren. Sympathie zal er dan niet te vrezen zijn. Voorbeelden : Een vader vergriipt zich aan zijn minderjarige dochter. Het slachtoffer, de echtgenote en de andere kinderen, vaak de enige mogelijke getuigen, zullen ingeval zij door het Openbaar Ministerie geciteerd zijn, krachtens de bestaande wetgeving kunnen gewraakt worden door de verdachte. Hetzelfde kan zich voordoen in gevallen van slagen door een zoon aan een zijner ouders, broers of zusters toegebracht. Getuigen zullen dan geweerd worden op vraag van de verdachte zelf, die niets anders verlangt dan dat de feiten, die hem ten laste zijn gelegd, onbewezen blijven. Paradoxaal is het dat hij zich kan beroepen op een wetsvoorschrift dat in-

gevoerd werd met de bedoeling geen getuigenissen te laten gelden van personen, die om hun familieverhoudingen met de verdachte geacht worden in zijn voordeel de waarheid te kort te zullen doen, terwijl hij hen in werkelijkheid zal wraken omdat hij vreest dat zij bezwarende verklaringen zouden afleggen.

Het vermoeden van onbetrouwbaarheid is niet ruim genoeg. Waarom de wettelijke echtgenote geweerd en de bijzit toegelaten? Minstens even weinig betrouwbaar is de verklaring van degene die in een onwettige verhouding met de verdachte leeft, verhouding die ieder ogenblik kan afgebroken worden, hetgeen de betrokkene ertoe zal aanzetten alles in het werk te stellen om de gunst van de verdachte te bewaren.

In de practijk leidt de wraking tot zonderlinge gevolgen, die waarschijnlijk door de wetgever niet voorzien werden. Een man wordt verdacht van verkrachting van zijn dertien-jarige dochter. De dochter en haar moeder, de enigen die feitelijke gegevens kunnen mededelen, worden als getuigen gewraakt door de verdediger. De bijzit van de verdachte echter, door deze laatste als getuige geciteerd, moet onder eed gehoord worden. Het is haar mogelijk ter zitting een leugenachtig alibi op te geven, het slachtoffer te bezwadden zonder dat dit laatste of zijn moeder de gelegenheid krijgen de nodige terechtwijzingen te doen.

Behalve de bijzit, kunnen nog andere voorbeelden gegeven worden van bijzondere verhoudingen tot de verdachte, die kunnen aanleiding geven tot een vermoeden van onbetrouwbaarheid: nabije bloedverwanten van de bijzit, strafrechtelijk minderjarige mededaders, nabije bloedverwanten van de burgerlijke partij. (Familieleden van de burgerlijke partij zijn niet wraakbaar; cfr. Corr. Luik, 13 Januari 1934, Rev. de Droit Pénal, 1934, 1060.)

Het is duidelijk dat niet alle gevallen door de wetgever konden worden voorzien. De opsomming van artikel 156 is limitatief. Het is niet toegelaten de mogelijkheid tot wraking tot andere gevallen uit te breiden, hoe ernstige redenen men ook aanvoeren kan om aan de betrouwbaarheid van een getuigenis te twijfelen. De reden van deze beperking ligt voor de hand: een ongebreideld recht getuigen te wraken zou de uitoefening van de openbare vordering verlammen en de beteugeling der misdrijven bemoeilijken. Om deze reden zijn ook de gevallen, waar wraking mogelijk is, minder talrijk in de strafrechtspleging dan in de burgerlijke procedure. (Vergelijk artikel 156 Wetboek van Strafrechtspleging met artikel 283 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging.)

Wij menen aangetoond te hebben dat er nadelen verbonden zijn aan een strikte toepassing van artikel 156 van het Wetboek van Strafrechtspleging. Enerzijds berooft deze toepassing de rechtbanken van nuttige, soms onontbeerlijke getuigenissen, anderzijds stelt zij geen hinderpaal tegen het verhoor onder eed van totaal onbetrouwbare getuigen.

Indien de rechter niet de mogelijkheid heeft aan de gewraakte getuigen de vragen te stellen die hem voor de opheldering van de zaak nuttig blijken, zal hij verplicht zijn zijn beslissing te steunen op gegevens die hem onvolledig voorkomen. Zelfs wanneer het onderzoek de zaak volledig belicht heeft en er geen onopgeklaarde tegenspraken of andere duisterteden overblijven, kan het nuttig zijn dat de rechter de getuige voor zich ziet verschijnen. Een aarzeling, een wrokkelijke klank in de stem kan onerkenbare drijfveren verraden en de rechter toelaten zich te overtuigen nopens de betrouwbaarheid van een getuigenis. Dit euvel zou des te groter zijn daar er in ons stelsel enkel ter zitting een tegensprekelijk onder-

zoek plaats heeft. De verdediging kan in de onmogelijkheid gesteld zijn de bewijzen van de onschuld van de verdachte te leveren ten gevolge van de wraking van een getuige, gedaan door het Openbaar Ministerie of de burgerlijke partij. De rechtbanken beschikken nooit over te veel inlichtingen. Het is vermetel voorop te zetten dat de inlichtingen die komen van personen die in een bepaalde graad van bloedverwantschap tot de verdachte staan, ipso facto onbetrouwbaar zijn. Geen twee gevallen zijn gelijk.

Vandaar het belang van de vraag of de gewraakte getuige ten titel van inlichting zonder eedaflegging kan onderhoord worden.

Dat de voorzitter van het Hof van Assisen, die door artikel 268 van het Wetboek van Strafvordering uitgerust is met een discretionaire macht, tot dergelijk onderhoor mag overgaan, lijdt geen twijfel.

Het is echter minder duidelijk voor wat de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken betreft. Wij menen te weten dat in de meeste rechtbanken aan de gewraakte getuige geen vragen worden gesteld. Men verzoekt hem eenvoudig zich te verwijderen. Dientengevolge zal de rechtbank voor de vorming van haar oordeel vaak over niet veel meer beschikken dan de strafbundel, aangelegd door de onderzoeksrechter, of over een informatie van het parket.

De strafbundel nu zal de verklaringen bevatten van de gewraakte getuigen en met deze verklaringen zal de rechtbank rekening moeten houden. De processen-verbaal en de verslagen die in de bundel berusten zijn als bewijsmiddelen aangehaald in artikel 154 van het Wetboek van Strafrechtspleging, artikel dat algemeen beschouwd wordt als zijnde enonciatief en niet beperkend. In de strafrechtspleging heeft de wetgever het bewijsmiddel volledig vrij gelaten, behalve in beperkte uitdrukkelijk voorziene gevallen (b.v. overspel: artikel 388 S.W.B.). De rechter steunt zijn beslissing op om het even welke gegevens, die zijn geweten overtuigen (cfr. Schuind, 2^e deel, blz. 275. Ook: Verbr., 7 October 1929, Pas. 1929, I, 319).

De tijdens het onderzoek afgelegde verklaringen van de gewraakte getuigen zijn derhalve gegevens die de rechtbank niet mag over het hoofd zien. Zou het niet met de logica strijdig zijn enerzijds de tijdens het onderzoek van deze getuigen afgenomen verklaringen als waardevolle gegevens aan de strafrechter voor te schotelen en aan de rechter anderzijds het recht te ontzeggen ter terechtzitting van dezelfde personen bijkomende inlichtingen te vernemen of deze personen te onderhoren nopens tegenstrijdigheden tussen hun verklaringen en deze van de onder eed onderhoorde getuigen? De strafrechter die in delicate zaken beslissingen moet treffen waarvan de vrijheid van een individu en de eer van een familie afhangt, heeft het zeer begrijpelijk verlangen de getuigen van het misdrijf voor zich te zien verschijnen en uit hun mond alles te vernemen wat zij over de zaak weten. Twijfel die bij de lezing van de bundel oprees, kan bij het onderhoor der getuigen verzwinden en wat bewezen scheen, kan twijfelachtig worden.

Het Hof van Verbreking heeft zich bij ons weten over de vraag of de gewraakte getuigen zonder eedaflegging kunnen onderhoord worden om aan de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken inlichtingen te verschaffen, nog niet uitdrukkelijk uitgesproken. De auteurs raken de kwestie niet aan. In een aantal arresten van het Hoge Hof kan men echter argumenten vinden voor een bevestigend antwoord op de gestelde vraag.

Uitdrukkelijk heeft het Hof stelling genomen over wat de burgerlijke partij betreft. De burgerlijke partij is na haar aanstelling wraakbaar niet ingevolge een

uitdrukkelijk wettekst, doch krachtens het ongeschreven beginsel dat niemand in zijn eigen zaak kan getuige zijn: Nullus testis idoneus in re sua intelligitur⁽¹⁾. In een recent arrest (Verbr., 4 December 1950, Journ. Trib. 1951, p. 265) heeft het Hof van Verbreking beslist dat de burgerlijke partij na verzet van het Openbaar Ministerie of van de verdachte, weliswaar niet onder eed kan onderhoord worden, doch dat geen enkele wettelijke regel verbiedt in dit geval inlichtingen te vragen aan deze partij. De rechtbanken, zo luidt de motivering, mogen steeds inlichtingen vragen aan de partijen van het geding. Wanneer men, zoals de meeste auteurs doen, de verrechtvaardiging van het stelsel der wraking wil zoeken in het feit dat zekere categorieën personen om de ene of de andere reden vermoed worden onbetrouwbaar te zijn, dan moet men aannemen dat de meest onbetrouwbare diegenen zijn die van de verdachte schadevergoeding willen vorderen. De gronden van wraking van een getuige die partij is in het geding, zijn onbetwistbaar solider dan deze waarop de wraking van een bloedverwant van een partij berust. Niettegenstaande de afwezigheid van enige wettekst, die het wraken van de burgerlijke partij voorziet, werd trouwens het ongeschreven beginsel dat niemand in eigen zaak kan getuigen, nimmer in twijfel getrokken.

Zo nu de wraking van de burgerlijke partij geen beletsel is voor het inwinnen ter zitting van inlichtingen bij deze partij, kan men a fortiori de rechtbank het recht niet ontzeggen aan de als getuigen gewraakte bloedverwanten van de verdachte zonder eedaflegging vragen te stellen.

Dat aan personen die niet als getuige kunnen onderhoord worden wegens de beroving van de rechten voorzien bij artikel 31 van het Strafwetboek, door de correctionele rechtbank zonder eedaflegging inlichtingen mogen gevraagd worden, spruit voort uit menigvuldige arresten van het Hof van Verbreking (uitdrukkelijk: Verbr., 13 Januari 1919, Pas. 1919, I, 54;

(1) Hieruit volgt de praktijk zich eerst na het verhoor door de rechtbank als burgerlijke partij aan te stellen. Terloops kan hier gewezen worden op het zinledige formalisme dat toelaat dat een persoon van wie iedereen weet dat hij in het geding belang heeft, onder eed getuigt zolang hij zich niet heeft aangesteld als burgerlijke partij. Na die aanstelling evenwel, hoewel zijn belangen niet veranderd zijn, zal hij kunnen gewraakt worden.

impliciet: Verbr., 14 Juni 1949, Pas. I, 434; Verbr., 28 Juni 1948, Pas. 1948, I, 417).

Hieruit volgt dat dergelijk verhoor ter zitting niet het monopool is van de voorzitter van het Hof van Assisen, die over een discretionaire macht beschikt. Deze bevoegdheid van de correctionele en politierechtbanken vloeit ons inziens voort uit het feit dat de wetgever het bewijsmiddel in strafzaken, behalve in strikt beperkte gevallen, volledig vrij heeft gelaten. Daar het bewijs niet gereguleerd is en de strafrechter zich mag laten overtuigen door om het even welke gegevens of bewijsmiddelen, ziet men niet in waarom het hem zou verboden zijn van personen die krachtens een of andere wetsbepaling niet als getuige kunnen gehoord worden, inlichtingen te vernemen ter zitting.

Wanneer men eenmaal aanneemt dat de inlichtingen ter zitting vernemen van de gewraakte getuigen, waardevolle gegevens zijn waarmee rekening dient gehouden, kan de vraag gesteld worden of de wetsbepalingen betreffende het wraken van getuigen geen dode letter zijn.

Er is een essentieel onderscheid tussen de beëdigde getuige en degene die zonder eedaflegging wordt gehoord. De eerste kan, ingeval het bewezen is dat hij hetzij in het voordeel, hetzij in het nadeel van de verdachte onwaarheid spreekt, tot zware straffen worden veroordeeld. De tweede kan ongestraft leugenachtige inlichtingen verstrekken.

Het zou in sommige gevallen — de gevallen die blijkbaar door de wetgever bedoeld zijn — namelijk waar kan verwacht worden dat de als getuige opgeroepen nabije bloedverwant van de verdachte kan geacht worden, door een natuurlijke sympathie voor de verdachte tot een valse verklaring gedreven te worden, het zou in deze gevallen onmenselijk kunnen zijn deze personen voor het dilemma te plaatsen ofwel hun bloedverwant te helpen veroordelen, ofwel zichzelf aan strafvervolgung bloot te stellen. In de eerbied voor de menselijke gevoelens tussen naastbestaanden kan, naar onze mening met meer reden dan in het vermoeden van onbetrouwbaarheid een verrechtvaardiging voor het wraken van zekere getuigen gevonden worden. Deze eerbied kan evenwel geen beletsel zijn tegen hun onderhoor zonder eedaflegging.

H. VERGOTE,

Substituut-Procureur des Konings.

De aflevering van een expeditie in uitvoerbare vorm

De vraag of een expeditie van een vonnis, in uitvoerbare vorm mag afgeleverd worden aan een partij in zake, die echter geen veroordeling ten laste van een andere partij bekomt, wordt door de griffiers niet steeds op dezelfde wijze beantwoord.

Over 't algemeen wordt door de rechtsleer voorgesteld dat de grosse van een rechterlijke beslissing enkel mag afgeleverd worden aan de partij in wiens voordeel de beslissing werd verleend. Het is inderdaad deze partij, die uitsluitend het recht heeft het vonnis te doen uitvoeren. De andere in zake zijnde partijen, die een nauwkeurige kennis van de beslissing wensen te bekomen, zouden zich met een expeditie of met een eenvoudig ongetekend afschrift moeten vergenoegen. (Pänd. Belges. Exécution des jugements n° 160).

Er schijnt nochtans in de rechtsleer een zekere verwarring te heersen aangaande de vermeldingen

welke in een expeditie of in een grosse kunnen voorkomen. Het past dan ook voorafgaandelijk beide stukken nader te omschrijven.

De expeditie is de letterlijke reproductie van de rechterlijke beslissing, afgeleverd en ondertekend door de griffier, die er de bewaring van heeft. (Cass. 14.10.1942 Pas. 1942 I.229). Zij moet enkel tot bewijsinstrument dienen. De grosse daarentegen is de eerste expeditie afgeleverd aan de partij die het proces gewonnen heeft en bestemd om de uitvoering van het vonnis te vervolgen. Zij zal noodzakelijkerwijze met de formule van tenuitvoerlegging moeten bekleed zijn, daar, luidens de bepalingen van artikel 545 W.B.R. geen enkel vonnis of akte ten uitvoer mag gelegd worden, indien ze niet hetzelfde opschrift dragen als de wetten en besloten worden met een bevel aan de officieren van Justitie, zoals dit bepaald wordt in artikel 146 van zelfde wetboek.

Wij menen er terloops te mogen op wijzen dat de redactie van het hiervoren aangehaald artikel 146 een onnauwkeurigheid inhoudt. Het opschrift en het bevel van tenuitvoerlegging maken geen deel uit van het vonnis; zij zijn niet het werk van de rechter, maar uitsluitend dit van de griffier, die, als afgevaardigde van de uitvoerende macht, er de expeditie mede bekleedt. Het is dan ook een vergissing te beweren dat een vonnis een uitvoerbare titel is. (Braas. Voies d'exécution, 2e Edit. n° 202).

Kan nu, aan de hand van voorgaande bepalingen besloten worden dat de partij die geen voordeel uit de rechterlijke beslissing trekt, geen expeditie voorzien van de formule van ten uitvoerlegging kan bekomen?

Indien men zich enkel aan de tekst van artikel 146 W.B.R. moest houden, dan zou, in tegendeel, elke expeditie van een vonnis de formule van tenuitvoerlegging moeten dragen. De algemeenheid van deze bepaling wordt echter beperkt door artikel 854 W.B.R. dat aan de griffiers verbod oplegt, zonder bevel van de voorzitter van de rechtbank, een tweede grosse aan dezelfde partij af te leveren.

Uit de confrontatie van deze twee wetsartikelen kan, ons inziens, wel afgeleid worden dat niets er zich tegen verzet dat de griffier een expeditie, die slechts als bewijsinstrument zal moeten dienen — wat steeds het geval is wanneer ze gevraagd wordt door een partij waaraan het vonnis geen voordeel toekent — met de formule van tenuitvoerlegging bekleedt. Hierdoor zal het stuk geenszins een uitvoeringsinstrument worden, daar de partij, in wier handen het zich bevindt, niets uit te voeren heeft. De wetgever heeft enkel willen verbieden dat verschillende uitvoerbare titels zich in een hand zouden bevinden.

Wat wel dient onderlijnd, is de noodzakelijkheid op een expeditie, met de formule van tenuitvoerlegging bekleed, de naam van de partij waaraan ze wordt afgeleverd, te vermelden; zulks om alle gebeurlijke betwistingen op grond van artikel 1283 B.W. te voorkomen, t.z. op grond van het wettelijk vermoeden van bevrijding, gehecht aan de vrijwillige afstand, door de schuldeiser aan de schuldenaar, van de grosse van zijn titel. Inderdaad, gezien de algemeenheid van deze bepaling wordt over 't algemeen door de rechtsleer aangenomen dat zij van toepassing is op de vonnissen. (Kluyskens, Verbintenissen, n° 210; Rép. prat. Obligations, n° 1887). In ieder geval schijnt zulks vast te staan wanneer er geen andere titel dan een vonnis voorhanden is. (Beltjens. Code Civil. T. II. art. 1282 - 1283, n° 10).

Thans kan echter de vraag gesteld worden of een partij, die geen enkel voordeel bij het vonnis vindt, er wel enig belang bij heeft een expeditie, voorzien van de formule van tenuitvoerlegging, te kunnen bekomen?

De meeste rechtbanken, zetelende in graad van beroep, zijn van oordeel dat de door beroeper voor te leggen expeditie van het vonnis, waartegen beroep, dient voorzien te zijn van de formule van tenuitvoerlegging. Indien deze eis gewettigd is, dan moet de partij die beroep aantekent, en ook zij die zich in verbreking voorziet, zoals wij verder zullen zien, een expeditie in uitvoerbare vorm kunnen bekomen.

Laten wij vooreerst nagaan waarop de rechtbanken, zich steunen om de expeditie van het vonnis, waartegen beroep, in uitvoerbare vorm te eisen. Deze kwestie wordt beheerst door artikel 463 W.B.R. waarvan de tekst als volgt luidt: « Si la partie appelante ne produit pas en forme régulière le jugement frappé d'appel, il pourra être donné défaut-congé contre elle. En cas d'opposition la même partie en sera dé-

bouté, si elle demeure en défaut de faire cette production ».

Thans dienen wij na te gaan wat de wetgever bedoelt met de bewoordingen « **produire le jugement en forme régulière** ». Ten einde van deze bewoordingen de juiste draagkracht te kennen, komt het ons als gepast voor de tekst van artikel 463 te toetsen aan de beschikkingen van artikel 10 der wet van 25 Februari 1925 betreffende de procedure in verbreking, waarbij dezelfde materie geregeld wordt. Deze beschikkingen luiden als volgt: « A la requête seront joints, également à peine de nullité: 1° *L'expédition* ou la copie signifiée de la décision dont la cassation est demandée; 2° »

Ons inziens staat het vast dat de bewoordingen « **produire un jugement en forme régulière** » en « **joindre l'expédition de la décision attaquée** » dezelfde doeleinden nastreven zodat wij, zonder gevaar van tegenspraak, kunnen beweren dat aan beide uitdrukkingen dezelfde verklaring dient gegeven.

Welnu, een arrest van verbreking besliste dat de expeditie, bedoeld in artikel 10 der wet van 25 Februari 1925, moet bekleed zijn met de formule van tenuitvoerlegging, en zulks met de volgende overwegingen:

« Attendu que le jugement attaqué est produit par le demandeur sous la forme d'une copie délivrée par le greffe du Tribunal de paix du canton de Dalhem, copie qui ne contient pas la formule exécutoire et dans laquelle la signature du greffier est précédée de la mention: Pour expédition conforme délivrée pour appel ».

« Attendu qu'il en résulte que cette pièce constitue, non pas une expédition en due forme, mais bien la copie visée par l'article 443, alinéa 3, du code de procédure civile; qu'aux termes de cette disposition légale pareille copie ne peut servir à des fins autres que la signification destinée à faire courir le délai d'appel ».

« Attendu qu'à défaut d'avoir joint à la requête une expédition régulière ou une copie signifiée de la décision attaquée, le demandeur a contrevenu aux règles de forme prescrites à peine de nullité par l'article 10 de la loi du 25.2.1925, d'où il suit que le pourvoi n'est pas recevable ». (Cass. 27.1.1949 Pas. 1.82).

Wanneer nu bij elk vonnis een veroordeling werd uitgesproken, dan zou men, na voorgaand arrest, nog kunnen beweren dat de in het ongelijk gestelde partij kan wachten om beroep aan te tekenen of om zich in verbreking te voorzien, totdat haar het vonnis wordt betekend, daar de termijn slechts begint te lopen vanaf de betekening. Aldus zou het aan deze partij mogelijk zijn het haar betekende afschrift van de expeditie van het vonnis, aan de rechtbank of aan het hof voor te leggen. Zij zou dan inderdaad aan de voorschriften van artikel 463 W.B.R. kunnen voldoen, zonder dat haar een expeditie in uitvoerbare vorm werd afgeleverd.

Hierop kunnen wij nochtans replikeren dat het niet zou opgaan de ene partij van de naarstigheid van de andere partij afhankelijk te maken, voor wat betreft de uitoefening van haar recht om beroep aan te tekenen of om zich in verbreking te voorzien. De veroordeelde partij kan niet langer, tegen haar wil, in de onzekerheid gehouden worden aangaande de uiteindelijk uitslag van het geding waarbij zij betrokken is.

Maar daarenboven houden niet alle vonnissen een veroordeling in. Indien b.v. de aanleggende partij van haar eis wordt afgewezen, zonder dat de verwerende partij, op tegeneis, een veroordeling ten hare voor-

dele bekomt, dan zal geen van beide partijen iets uit te voeren hebben, en zou er, in de stelling van de rechtsleer, geen expeditie, bekleed met de formule van tenuitvoerlegging, kunnen afgeleverd worden.

Nochtans zal niemand er aan denken, in dergelijke omstandigheden, de afgewezen partij het recht op beroep of om zich in verbreking te voorzien te ontzeggen.

Besluit :

Na voorgaande overwegingen menen wij te mogen besluiten dat geen enkele wettelijke bepaling zich verzet tegen de aflevering van een expeditie, bekleed met de formule van tenuitvoerlegging, aan een partij

die geen veroordeling ten laste van een andere partij in zake bekomt. Dat tegen deze aflevering niet enkel geen bezwaar bestaat, maar dat bovendien de griffier gehouden is aan deze partij, *indien zij er om verzoekt*, een expeditie, bekleed met de formule van tenuitvoerlegging, af te leveren, op gevaar, bij weigering, in betaling van schadevergoeding te worden aangesproken, wanneer het beroep wordt afgewezen of het verhaal in verbreking niet ontvankelijk verklaard, als gevolg van de gebrekkige vorm der expeditie.

*Florimond Maes,
Griffier van het Vrederecht
van het kanton Ekeren.*

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

Vacantiekamer. — 7 September 1953.

Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer - Verslaggever : M. Van Beirs.
Advocaat - generaal : M. Mahaux.

Strafvordering. — Niet-toepasselijkheid van art. 2 der wet van 4 September 1891 op correctionele rechtbanken, uitspraak doende in hoger beroep. — Op het hoger beroep van enkel het O.M. vermag de rechter in hoger beroep niet de beslissing te wijzigen, waarbij de eerste rechter uitspraak heeft gedaan over de burgerlijke vordering.

Artikel 2 der wet van 4 September 1891, hetwelk voorschrijft dat bij vrijspraak van de verdachte door de Rechtbank van eerste aanleg, het Hof van Beroep, waaraan het hoger beroep onderworpen is, een veroordeling slechts kan uitspreken met eenparigheid van stemmen, is niet van toepassing op de Correctionel Rechtbanken uitspraak doende in hoger beroep, die krachtens artikel 140 der wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting beslissen bij meerderheid van stemmen.

Indien alleen het Openbaar Ministerie en niet de burgerlijke partij hoger beroep heeft ingesteld, vermag de rechter in hoger beroep niet de beslissing te wijzigen, waarbij de eerste rechter uitspraak heeft gedaan over de burgerlijke vordering.

Moerman J. t/ Rommelaere J.

Gelet op het betreden vonnis, gewezen op 20 Maart 1953 door de Correctionele Rechtbank te Veurne, uitspraak doende in hoger beroep;

I. Wat de beslissing betreft, gewezen op de strafvordering :

Over het middel : schending van artikel 140 der wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting, aangevuld bij artikel 2 der wet van 4 September 1891, daar het bestreden vonnis aanlegster, die door de Politie rechtbank te Diksmuide was vrijgesproken, tot een geldboete heeft veroordeeld, zonder te vermelden dat dit met eenparigheid van stemmen is geschied :

Overwegende dat voormeld artikel 2 der wet van 4 September 1891, hetwelk voorschrijft dat, indien een vonnis van vrijspraak uitgesproken is door een Rechtbank van eerste aanleg in strafzaken, het Hof

van Beroep, waaraan het hoger beroep onderworpen is, de veroordeling slechts kan uitspreken met eenparigheid van stemmen van zijn leden, niet toepasselijk is op de Correctionele Rechtbanken, uitspraak doende als rechter in hoger beroep, waar luidens alinea 1 van voormeld artikel 140 der wet van 18 Juni 1869, de beslissingen worden getroffen bij meerderheid van stemmen;

Dat het middel in rechte niet opgaat;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

II. Wat de beslissing betreft, gewezen over de burgerlijke vordering :

Over het middel : schending van artikel 202 van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij artikel 7 der wet van 1 Mei 1849, daar het bestreden vonnis op het enkel hoger beroep van het Openbaar Ministerie aanlegster veroordeeld heeft tot de betaling van schadevergoeding aan de burgerlijke partij, terwijl de eerste rechter zich onbevoegd had verklaard om kennis te nemen van de eis van de burgerlijke partij tegen haar :

Overwegende dat de eerste rechter, die aanlegster vrijgesproken had wegens de ten hare laste gelegde feiten, zich onbevoegd had verklaard om kennis te nemen van de eis, tegen haar gericht door de burgerlijke partij;

Dat verweerder, burgerlijke partij, tegen die beslissing geen hoger beroep heeft ingesteld en dat deze laatste, bijgevolg kracht van gewijsde heeft verkregen;

Overwegende dat op het enkel hoger beroep van het Openbaar Ministerie de rechter in hoger beroep niet vermag de beslissing te wijzigen, waarbij de eerste rechter uitspraak heeft gedaan over de burgerlijke vordering;

Overwegende derhalve dat door aanlegster tot de betaling van schadevergoeding jegens verweerder te veroordelen het bestreden vonnis de in het middel aangehaalde bepaling geschonden heeft;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis in zover het aanlegster heeft veroordeeld tot welke betaling het ook zij jegens de burgerlijke partij;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat dit arrest zal overgeschreven worden in de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Veurne en dat melding ervan zal gemaakt worden op de kant van het gedeeltelijk vernietigde vonnis;

Zegt dat er geen aanleiding bestaat tot verwijzing; Veroordeelt aanlegster tot de helft der kosten, met dien verstande, dat de andere helft ten laste blijft van de Staat.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 17 September 1953.

Voorzitter - verslaggever : M. Vandermersch.
Advocaat - generaal : M. Janssens de Bisthoven.
Advocaten : Mrs Demeur en Van Leynseele.

Douanen en Accijnzen. — In doorvoer verzonden koopwaren. — Vrijstelling van invoerrechten. — Niet-wederuitvoer. — Verantwoordelijkheid van de grensexpeditie. — Verhaal op de door deze gestelde zekerheid.

In doorvoer verzonden koopwaren worden slechts van invoerrechten vrijgesteld op voorwaarde, dat zij binnen een bepaalde termijn weer worden uitgevoerd. Wanneer de wederuitvoer niet is geschied, zijn de invoerrechten verschuldigd welke ook de oorzaak moge zijn, waarom de koopwaren niet weder zijn uitgevoerd en welke ook de omstandigheden mogen zijn, die de wederuitvoer hebben verhinderd.

Volgens artikel 29 van de wet van 6 Augustus 1849 geschiedt de doorvoer voor risico van de aangever en is eerst voltrokken, wanneer de koopwaren op vreemd grondgebied zijn toegekomen of de tol-linie in zee hebben overschreden; volgens artikel 15 van dezelfde wet verzekert de door de aangever gestelde zekerheid niet alleen de uitvoering van de opgelopen straffen, maar ook de betaling van de op niet onder invoerverbod vallende koopwaren verschuldigde rechten.

Daaruit volgt dat, behoudens het geval dat de koopwaren in handen of onder toezicht van het douanebeheer zijn vergaan, de grensexpeditie, wiens bedrijf er in bestaat douaneformaliteiten te vervullen wanneer hij een doorvoeraangifte heeft onderschreven, jegens het beheer der douane voor de betaling van de invoerrechten verantwoordelijk blijft op grond van het blote feit, dat de in doorvoer aangegeven koopwaren niet weder zijn uitgevoerd, zulks afgezien van enig bedrog of overtreding van de strafwet, welke ook de oorzaak van de niet-wederuitvoer moge zijn en zelfs niettegenstaande elke vrijstelling, welke onrechtmatig mocht zijn verleend. De bestendige zekerheid, welke hij voor de nakoming van de in de uitoefening van zijn bedrijf aangevane verplichtingen heeft gesteld, waarborgt ook de betaling van de invoerrechten, welke verschuldigd zijn geworden ten gevolge van de niet-vervulling van de voorwaarde, waarvan de ter zake van de in doorvoer aangegeven koopwaren toegestane vrijstelling van rechten afhankelijk is gemaakt.

Wolf, genaamd Zuckerman t/ Directeur der Douanen en Accijnzen te Antwerpen.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen door het Hof van Beroep te Brussel op 5 April 1952;

Over het tweede middel :

Eerste onderdeel :

Schending van de artikelen 97 der Grondwet, 6, 1131, 1133, 1134, 1235, 1382 tot 1384 van het Burgerlijk

Wetboek, 19, 28 en 29 der wet van 6 Augustus 1849 op de doorvoer,

doordat het bestreden arrest aangenomen heeft dat eiser in zijn enkele hoedanigheid van declarant gehouden kon blijven tot de rechten en boeten betreffende de litigieuze koopwaren en uit dezen hoofde onderworpen kon zijn aan inbeslagneming van rechtswege, alhoewel de doorvoerbrieven en ontvangstbewijzen opgemaakt waren overeenkomstig de betekenis van het hierboven vermelde artikel 19 en dit om reden dat « de toldocumenten vals waren, de goederen in strijd met de valse vermeldingen en het bedrieglijk afstempelen, op bedoelde documenten ten grenskantore aangebracht, hebbende geenszins een vreemd grondgebied bereikt »;

1) zonder een onderscheid te maken tussen de materiële valsheid en de intellectuele valsheid, waarmede bedoelde documenten zogezegd aangetast waren (schending van artikel 97 der Grondwet, van de hierboven bedoelde bepaling der wet van 6 Augustus 1849 en van artikel 1235 van het Burgerlijk Wetboek); 2) zonder acht te slaan op de beschouwing dat eiser stond of kon staan buiten het gepleegde bedrog en van dit laatste geen kennis had of geen kennis kon hebben (schending van dezelfde wetsbepalingen), en 3) zonder acht te slaan op de beschouwing dat de agenten van het Beheer der Douanen daders of mededaders van het bedrog waren — of konden zijn — (schending van dezelfde wetsbepalingen en daarenboven van de artikelen 6, 1131, 1133, 1134 en 1382 tot 1384 van het Burgerlijk Wetboek); zulks terwijl 1) en 2) de declarant in doorvoer, eens dat de bij artikel 19 bedoelde documenten afgeleverd zijn, niet meer zou kunnen gehouden zijn tot de rechten en boeten en dat nog minder uit dien hoofde te zijnen laste een inbeslagneming zou kunnen plaats grijpen, wanneer het werkelijk gaat over documenten, die door de agenten van het Beheer opgemaakt werden en zelfs al zouden deze documenten met intellectuele valsheid aangetast zijn, indien de declarant zulks niet wist; 3) het feit, dat de agenten van het Beheer de daders of de mededaders van het bedrog zijn, het Beheer — waarvan zij het orgaan zijn — belet de sommen terug te vorderen, welke het teruggegeven heeft of vrijgesteld heeft op zicht van valse stukken door zijn agenten afgeleverd, evenals zich bij middel van een inbeslagneming er van meester te maken;

Tweede onderdeel :

Schending van de artikelen 414, 417, 545, 551, 557 en 558 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 10, 14, 15, 19, 27 en 29 der wet van 6 Augustus 1849 op de doorvoer,

doordat het bestreden arrest geweigerd heeft als een feitelijkheid te erkennen de daad, waardoor het Beheer zonder tot enige rechterlijke formaliteit zijn toevlucht te nemen ten belope der sommen betreffende de litigieuze koopwaren de door eiser gestelde zekerheid heeft geblokkeerd, die vroeger ten belope dezer zelfde sommen was vrijgegeven, terwijl geen enkele inbeslagneming kan worden uitgevoerd, behalve met toelating van de rechter of krachtens een actuele en uitvoerbare titel en dat de enige titel, waarop het Beheer zich beroep, ter zake die van de doorvoeraangifte was, titel die vervallen was eens dat de doorvoerbrieven en ontvangstbewijzen overeenkomstig artikel 19 der wet van 6 Augustus 1849 opgemaakt waren.

Over het eerste onderdeel van het middel :

Overwegende enerzijds dat in doorvoer verzonden koopwaren slechts van invoerrechten worden vrij-

gesteld op voorwaarde, dat zij binnen een bepaalde termijn worden wederuitgevoerd; dat, wanneer de wederuitvoer niet is geschied, de invoerrechten verschuldigd zijn, welke ook de oorzaak zij, waarom de koopwaren niet werden wederuitgevoerd en welke om het even ook de omstandigheden wezen, welke de wederuitvoer hebben verhinderd;

Overwegende anderzijds dat naar luid van artikel 29 van de wet van 6 Augustus 1849 de doorvoer geschiedt voor aangevers risico en slechts voltrokken wordt, wanneer de koopwaren op vreemd grondgebied zijn toegekomen of de tollinie in zee zijn voorbijgegaan; dat krachtens artikel 15 derzelfde wet de door de aangever gestelde zekerheid niet alleen de uitvoering verzekert van de opgelopen straffen, maar ook nog de uitbetaling van de op niet met invoerverbod belaste koopwaren verschuldigde rechten;

Overwegende dat daaruit volgt dat, behoudens het geval waar de koopwaren in handen of onder toezicht van het tolbeheer zijn vergaan, de grensexpeditie, wiens bedrijf erin bestaat tolformaliteiten te vervullen, wanneer hij een doorvoeraangifte heeft onderschreven, jegens het tolbeheer voor het uitbetalen van de invoerrechten verantwoordelijk blijft wegens het louter feit dat de in doorvoer aangegeven koopwaren niet zijn wederuitgevoerd, zulks afgezien van enig bedrog of overtreding van de strafwet, welke ook de oorzaak zij van de niet-wederuitvoer en zelfs ondanks elke vrijstelling, welke onregelmatig mocht zijn verleend; dat de bestendige zekerheid welke hij voor de nakoming van de in het uitvoeren van zijn bedrijf aangegane verplichtingen heeft gesteld, ook de uitbetaling waarborgt van de invoerrechten, welke verschuldigd zijn geworden ten gevolge van de niet-ervulling van de voorwaarde, waarvan de ten voordele van de in doorvoer aangegeven koopwaren toegekende vrijstelling van rechten afhankelijk is gemaakt;

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt dat «de toldocumenten, op grond derwelke de waarborg begin 1950 vrijgesteld werd, vals waren en dat, in tegenstrijd met de valse meldingen en het bedrieglijk afstempelen op bedoelde documenten ten grenskantore aangebracht, de goederen, welke het voorwerp van de door aanlegger onderschreven doorvoeraangifte zijn geweest, geenszins een vreemd grondgebied hebben bereikt en dat niet wordt betwist dat de doorvoer van bedoelde goederen in werkelijkheid niet plaats had gehad, dat deze integendeel in België zijn gebleven en hier ten lande aan de man werden gebracht»;

Overwegende dienvolgens dat, waar het bestreden arrest heeft beslist dat «het tolbeheer afgezien van de strafvervolgingen, gerechtigd was ter vrijwaring der ontdoken rechten ten overstaan van aanlegger de bestendige zekerheid in beslag te nemen», hetgeen enkel der in het middel aangewezen wetsbepalingen heeft geschonden;

Overwegende dat aan het eerste onderdeel van het middel aldus grondslag ontbreekt;

Over het tweede onderdeel van het middel:

(Zonder belang.)

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en overwegende dat de voorziening werd betekend vóór 15 September 1953, datum van het in werking treden der wet van 20 Juni 1953, veroordeelt hem tot de vergoeding van 150 frank aan verweerder.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 13 Juli 1953.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Moeneclaey en Vanparijs.

Advocaat - generaal : M. Matthijs.

Advocaten : Mrs Verschelden (Brussel) en Pisart.

Sequestratie. — Betekenis van « vijandelijke onderdanen » in het Wetsbesluit van 23 Augustus 1944 : alleen staatsburgers van een vijandelijke Staat. — Elzassers zijn ondanks anders bepalende Duitse oorlogsverordeningen Fransen gebleven. — Derhalve geen sequestratie van hun vermogen.

Onder « vijandelijke onderdanen » in de zin van het wetsbesluit van 23 Augustus 1944 moeten uitsluitend worden verstaan staatsburgers van een vijandelijke Staat, niet allen die behoren tot een bepaalde volksgemeenschap.

Elzassers, die krachtens het verdrag van Versailles vóór de jongste wereldoorlog de Franse nationaliteit bezaten, hebben niet de Duitse nationaliteit verkregen door de verordening van de Duitse Reichsminister des Innern, dd. 23 Augustus 1942, die nooit door de Belgische of de Franse Staat erkend is.

Ten onrechte zijn de goederen van deze Elzassers gesequestreerd, daar de bepalingen van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 op de sequestratie van vijandelijke goederen, rechten en belangen, niet op hen toepasselijk waren.

Dienst van het Sequester t/ Baur en Ehrenhoeffer.

Advies O. M.

I. De door geïntimeerden — de echtgenoten Baur-Ehrenhoeffer — op 22 April 1950 vóór de Rechtbank van eerste aanleg te Gent ingestelde eis strekte ertoe rechtens te doen verklaren dat de op het einde van 1944 op grond van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 verrichte sequestratie op talrijke aan hen toebehorende meubelen, voorwerpen en textielwaren, welke zich toenmaals bevonden in het door hen gedurende de vijandelijke bezetting bewoonde huis, gelegen te Gent, Voskenslaan, n° 248, zonder reden en op onwettelijke wijze is geschied, omdat gesequestreerden van Franse nationaliteit zijn. Dienvolgens vorderden geïntimeerden — oorspronkelijke aanleggers — de teruggave van deze goederen, of bij ontstentenis hiervan de veroordeling van de « Dienst van Sekwester » tot betaling : 1) bij wijze van vergoeding van een bedrag van 1.519.948,50 frank, huidige geschatte waarde van voormelde goederen; 2) bij wijze van schadevergoeding wegens het verlies van meubelen van een bedrag van 50.000 frank; 3) bij wijze van schadevergoeding voor winstderving wegens verlies van de textielwaren van een bedrag van 101.683,50 frank, al de voormelde bedragen vermeerderd met de moratoire intresten van de datum der sequestratie en met de gerechtelijke intresten.

Bij vonnis op tegenspraak dd. 3 Maart 1952, waartegen de Dienst van het Sekwester tijdig, regelmatig en ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld en geïntimeerden incidenteel in beroep gekomen zijn, heeft de Rechtbank, na te hebben vastgesteld dat de echtgenoten Baur-Ehrenhoeffer in de bevolkingsregisters evenals op de lijsten van de politie te Gent als « Volksduitsers » voorkwamen en bijgevolg al hun goederen van rechtswege onder sekwester stonden overeenkomstig artikel 1 van het wetsbesluit dd.

23 Augustus 1944, de opheffing van de sekwestratie gelast, omdat uit de thans door partijen voorgebrachte gegevens gebleken was dat geïntimeerden sindsdien de Franse nationaliteit hadden herkreten, dewelke zij bezaten vóór het uitvaardigen van de Duitse Verordening dd. 23 Augustus 1942 betreffende de nationaliteit in Elzas en Lotharingen. Deze opheffing werd door de Rechtbank gerechtvaardigd op grond van artikel 3 van voormeld wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944.

II. Indien met de eerste rechter wordt aanvaard dat de sekwestratie van de goederen van geïntimeerden na de bevrijding in 1944 wettelijk is geschied, vermits deze op 4 September 1944 aan vijandelijke onderdanen zouden hebben toebehoord, zo kunnen wij in dat geval de zienswijze van de Rechtbank nochtans niet delen, waar zij tot opheffing van dit sekwestre artikel 3 van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 heeft toegepast op het geval waarin, gesteld dat de sekwestratie wettelijk en dus terecht zou verricht zijn, geoordeeld wordt dat deze maatregel voor de toekomst niet meer dient te worden gehandhaafd.

De betekenis van artikel 3 van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 werd immers door de rechtspraak duidelijk verduidelijkt en omschreven, o.m. in de zaak Raimont, waarin een vrouw, Belg van oorsprong, die bij huwelijk de Duitse nationaliteit verkregen had, doch die de Belgische nationaliteit na de sekwestratie herkreten had, de opheffing van de sekwestratie vorderde op grond van voormeld artikel 3. De Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, bij haar vonnis dd. 26 Juni 1946 (J. T. 1947, blz. 170), en in hoger beroep tegen deze beslissing het Hof van Beroep te Brussel bij zijn arrest dd. 29 Januari 1947 (J. T. 1947, blz. 300), hebben terecht benadrukt dat het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944, waarvan artikel 3 rechtsmiddel voorziet tegen de maatregel, welke dit wetsbesluit instelt, uitdrukkelijk de uitoefening van dit rechtsmiddel voorbehoudt aan ieder Belgische, geallieerde of neutrale belanghebbende, die voorhoudt dat zijn bepalingen ten onrechte op hem werden toegepast, zodat zodra de wettelijkheid van de sekwestratie, verricht op 4 September 1944 en volgende dagen, aanvaard wordt, artikel 3 niet kan worden ingeroepen, zelfs zo naderhand de bepalingen van voormeld wetsbesluit niet toepasselijk geworden zijn; dit artikel omschrijft immers op nauwkeurige wijze de perken van de machten van de rechter.

Het Hof van Verbreking heeft bij zijn arrest dd. 8 April 1948 (J. T. 1948, blz. 346) deze zienswijze volkomen beaamd.

In zijn advies, dat aan dit arrest voorafgaat, had de heer Eerste-Advocaat-Generaal Hayoit de Termicourt o.m. verklaart: « C'est en vertu de l'arrêté-loi » lui-même — et dès lors nécessairement légalement — que les biens appartenant au 4 septembre 1944 » à un ressortissant ennemi ont été placés sous » séquestre; l'article 3 suppose que les biens ont été » à tort placés sous séquestre; il n'envisage nullement » le cas où l'intéressé, tout en reconnaissant que ses » biens ont été légalement frappés de séquestre, sou- » tient uniquement que ce séquestre ne doit plus être » maintenu pour l'avenir. »

Sedert dien heeft de rechtspraak deze zienswijze terecht gehandhaafd. (Zie o.m.: Luik, 24 Juni 1948, Pas. 1948, III, 112.)

Zoals appellante doet opmerken, was in de stelling van de eerste rechter — voortgaande op de wettelijkheid van de sekwestratie — de toepassing van artikel 3 van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 dus een machtsoverschrijding en had de Rechtbank de opheffing van de sekwestratie slechts kunnen gelasten:

ofwel wegens een der bepaalde redenen, aangestipt bij het wetsbesluit dd. 13 Januari 1947 of bij de wet dd. 14 Juli 1951 — wat in zake niet het geval is — ofwel, indien de Rechtbank van oordeel was dat de goederen, rechten en belangen van geïntimeerden op grond van artikel 1 van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 niet onder sekwestratie mochten worden gesteld, omdat de echtgenoten Baur-Ehrenhoeffer niet vijandelijke onderdanen waren, noch als dusdanig konden worden beschouwd, op 4 September 1944, want in dat laatste geval zou de maatregel van de sekwestratie ten onrechte op hen zijn toegepast, daar een der voorwaarden van de sekwestratie — de nationaliteit — niet ware vervuld geweest, wijl de wetgeving inzake sekwestratie strikt moet worden uitgelegd en er zodus inzake het begrip « vijand » niet kan worden toegevoegd aan het uitleggende wetsbesluit dd. 1 Augustus 1945.

III. Waren de echtgenoten Baur-Ehrenhoeffer vijandelijke onderdanen op 4 September 1944?

In geval deze vraag ontkennend dient te worden beantwoord, werd de sekwestratie ten onrechte op hun goederen gelegd, en kan deze op grond van artikel 3 van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 worden opgeheven.

Zo deze vraag bevestigend moet worden beantwoord dan kan er geen sprake zijn van opheffing van de sekwestratie.

Eerste geïntimeerde, Baur Camille, verwierf als Elzasser de Franse nationaliteit op 11 November 1918 ingevolge de bepalingen van § 1, bijlage tot sectie V, deel III van het Vredesverdrag van Versailles dd. 28 Juni 1919, zoals blijkt uit het « certificat de nationalité », afgeleverd door de rechter van het « Tribunal Cantonal » van Thann (Fr. Dép. du Haut-Rhin), op 16 Juni 1950.

Tweede geïntimeerde, Ehrenhoeffer Joséphine, oorspronkelijk een Oostenrijkse nationaliteit, verwierf eveneens de Franse nationaliteit door haar huwelijk met eerste geïntimeerde.

Gedurende de Duitse bezetting 1940-1944 werden geïntimeerden krachtens de Duitse verordening betreffende de « Staatsangehörigkeit » in Elzas-Lotharingen en Luxemburg dd. 23 Augustus 1942, als « Duitse Volksanhörige Elzassers » in het vreemdelingenregister en in de bevolkingsboeken der stad Gent ingeschreven overeenkomstig de onderrichtingen van het Departement van Justitie dd. 14 December 1943.

Werd deze hoedanigheid hun nu ten onrechte toegekend of toegepast, vermits § 5 van voormelde verordening uit de Duitse « Staatsangehörigkeit » de personen uitsloot, die buiten Elzas-Lotharingen, Luxemburg of het Duitse Rijk gevestigd waren (zoals zulks het geval was voor de geïntimeerden, die van 1931 tot 1944 te Destelbergen en vervolgens te Gent verbleven)?

Gebeurde deze toekenning van hoedanigheid of nationaliteit ofwel van ambtswege ofwel op uitdrukkelijk verzoek van geïntimeerden ter gelegenheid van de hernieuwing van hun identiteitskaart van vreemdelingen?

Hoe dan ook, wil het ons voorkomen dat de uitdrukkingen « Deutsche Volksangehörige » en « Volksdeutscher » enkel in verband stonden met de toenmalige racistische begrippen, door de Duitse nazi-regering ook toegepast op zekere ingezetenen van andere landen, zoals Polen, Oostenrijk en Tjechoslovakije, doch die zowel in rechte als in feite niet beantwoordden aan het werkelijk begrip van de Duitse nationaliteit (« Reichsdeutscher » of « Staats-

deutscher». (Zie de brief van de « Bundesminister des Innern » te Bonn, dd. 11 Februari 1953), en derhalve geen verband hadden met een werkelijke nationaliteit, zoals dit begrip in het Belgische en het Franse recht wordt opgevat.

Daargelaten dat enerzijds een Franse ordonnantie dd. 15 September 1944, voor zoveel als nodig, alle wetgevende en reglementaire bepalingen van de Duitsers in Elzas en Lotharingen van rechtswege en met terugwerkende kracht nietig heeft verklaard en anderzijds de voormelde Duitse verordening dd. 23 Augustus 1942 door de wet n° 12 dd. 17 November 1949 van de Hoge Geallieerde Commissie over de nietigheid van de nationaal-socialistische rechtsvoorschriften nopens staatsburgerschap van het begin af rechtsongeeldig werden verklaard, waardoor de door deze verordening bedoelde personen dan ook hun vroeger staatsburgerschap ononderbroken hebben behouden, wil het ons voorkomen dat op grond van de principes, welke de nationaliteit moeten beheersen, de echtgenoten Baur-Ehrenhoeffer, welke ook hun houding geweest is gedurende de vijandelijke bezetting, ten slotte nooit hun Franse nationaliteit hebben verloren en derhalve op 4 September 1944 noch als Duitsers, noch als personen met een dubbele nationaliteit — de Franse en de Duitse — konden beschouwd worden, alhoewel nochtans moet worden toegegeven dat tengevolge van de door de vijand gedurende de bezetting uitgevaardigde verordeningen inzake « Staatsangehörigkeit », zoals die dd. 23 Augustus 1942, een begrijpelijke verwarring, ook bij de Belgische openbare besturen, heerste, welke gedurende de eerste weken na de bevrijding in 1944 nog niet was verdwenen.

Zodra komt vast te staan dat op 4 September 1944 de gesekwestreerden noch de Duitse nationaliteit, noch een dubbele nationaliteit, waarvan de Duitse, bezaten, werd de sekwestratie dus ten onrechte op hen toegepast en is hun eis tot opheffing van deze maatregel ingevolge artikel 3 van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 dan ook ontvankelijk en gegrond. (Zie: Verscheiden: « Les Séquestres », blz. 25, n° 18.)

IV. Appellante beweert echter dat, zelfs in geval moet worden aangenomen dat geïntimeerden ten opzichte van de Franse wet de Franse nationaliteit nooit hebben verloren, zulks niet uitsluit dat geïntimeerden op 4 September 1944 ten overstaan van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 op het sekwestere, als « vijandelijke onderdanen » (« ressortissants ennemis ») dienen te worden beschouwd.

Op grond van de Franse rechtsleer en rechtspraak, en van de Belgische rechtspraak, welke tot stand kwamen na de oorlog 1914-1918, o.m. in verband met de toepassing van de wetgeving inzake sekwestratie van het vijandelijk vermogen, en meer bepaald inzake de toepassing van de Belgische wet dd. 17 November 1921, houdt appellante voor dat, ook in de zin bedoeld bij het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944, als « vijandelijke onderdaan » moet worden aangezien elk persoon die, zonder daarom de Duitse nationaliteit te bezitten, door zijn houding, hetzij vóór, hetzij gedurende de oorlog, zich gedragen heeft als een persoon, die op min of meer bestendige wijze van de souverainiteit van Duitsland afhing en als dusdanig ten opzichte van de Belgische wetgeving op de sekwestratie van de vijandelijke goederen met de Duitse burgers, landzaten of landgenoten dient te worden gelijkgesteld.

Misschien kan een dergelijke opvatting van het begrip « vijandelijke onderdaan » of « ressortissant ennemi », in internationaal publiek recht en zelfs in sommige nationaliteitswetten (zie b.v. artikel 1 der Belgische wet dd. 25 October 1919 betreffende de nationaliteitskeuze) wel aanvaard worden, alhoewel de

terminologie zelf van de woorden « onderdanen » en « onderhorigen » in tegenstelling met de woorden « burgers » of « landzaten-landgenoten », althans in het Nederlands, niet zeer vast staat, « onderdanen » zijnde naar ons oordeel eerder « des sujets », terwijl het woord « ressortissants » beter weergegeven wordt door het woord « onderhorigen » (zie nl. artikel 1 der wet dd. 14 Juli 1951). Het valt echter te betwijfelen dat de woorden « vijandelijke onderdaan », gebezigd in artikel 1 van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944, tot de ruime door appellante gegeven interpretatie kunnen leiden.

In dat verband willen wij immers wijzen op de bewoordingen van het verslag, uitgebracht op 29 Mei 1951 door de heer volksvertegenwoordiger Meyers uit naam van de Commissie voor de Financiën aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers over het wetsontwerp betreffende de sekwestratie en de liquidatie van de Duitse goederen, rechten en belangen, ontwerp dat de wet dd. 14 Juli 1951 geworden is. (Zie: Parl. Besch., Kamer, zitting 1950-1951, n° 485, blz. 3.) Verslaggever drukte zich o.m. als volgt uit:

« Uw Commissie vroeg zich af welke betekenis aan » de term « vijandelijke onderdaan » dient gehecht.

» Op het eerste gezicht lijkt dit zeer eenvoudig, doch » moeilijkheden rezen op ingevolge de uiteenlopende » wetten van de Staten in zake het verwerven en het » verliezen van het staatsburgerschap; bovendien heeft » het zeer groot aantal vaderlandslozen dit vraagstuk » nog ingewikkelder gemaakt.

» Wat men wil bereiken zijn de goederen van de » onderdanen van de vijandelijke Staat, d.i. de burgers » van de vijandelijke volksgemeenschap (« les citoyens » de la nation ennemie »), die aan deze laatste onder » worpen waren door « afhankelijkheidsbanden » » (« soumis à celle-ci par des liens d'allégeance »), er » aan gehecht door het genieten der rechten en de » overeenkomstige plichten die in een land door het » staatsburgerschap worden toegekend (Luik, 30 April » 1919, Pas. 1919, II, 69) (« s'y rattachant par la » jouissance des droits et la prestation des devoirs » correspondants, que confère, dans un pays, la natio- » nalité »).

» De personen die met deze vijandelijke Staat geen » banden van staatsburgerschap hebben, doch enkel » banden van gewone afhankelijkheid, welke volgen » uit hun verblijf of uit een andere reden, vallen niet » onder de toepassing van de sekwestratie maatregel.

Uit dit interpretatief commentaar van de woorden « vijandelijke onderdaan » blijkt dus wel, dat de ruime zin, waarin appellante deze uitdrukking opvat, ten opzichte van de toepassing van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 niet zou kunnen gerechtvaardigd worden.

Doch zelfs indien men deze interpretatie van appellante aanvaardt, en de hoedanigheid van « vijandelijke onderdaan », wat geïntimeerden betreft, derhalve zou afhangen van feitelijke omstandigheden, meer bepaald van hun gedrag en houding gedurende de vijandelijke bezetting, dan nog zijn wij de mening toegedaan, dat op grond van de voorgebrachte gegevens de echtgenoten Baur-Ehrenhoeffer — afgezien van de gezindheid, de houding en het gedrag van hun dochter Clara Baur en van hun schoonzoon Barbier Alfons — zich persoonlijk, gedurende de oorlog, niet als dusdanig hebben aangesteld dat buiten de bijkbare sympathie van vrouw Baur voor de Duitsers van hun in feite zou kunnen worden gezegd dat zij zich hebben gedragen als werkelijke onderdanen van de vijandelijke Staat en met de burgers van deze Staat dienen te worden gelijkgesteld.

V. Besluit :

Op grond van al de hierboven uiteengezette beschouwingen menen wij te mogen besluiten dat op 4 September 1944 de geïntimeerden, noch in rechte, noch in feite als « vijandelijke onderdanen konden beschouwd worden en de sekwestratie maatregel op hun goederen dan ook ten onrechte werd genomen, zodat de opheffing ervan op grond van artikel 3 van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 dient te worden bevolen.

Voor het overige dient naar ons oordeel, de zaak opnieuw naar de eerste rechter te worden verwezen, ten einde aan partijen toe te laten te concluderen in verband met de vordering tot betaling bij niet teruggave van de onder sekwestre gestelde goederen van de geëiste schadeloosstellingen, evenals met de door de « Dienst van het Sekwestre » ingestelde wedereis tot betaling van 50.000 frank schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding.

Arrest.

Overwegende dat het hoger beroep en het tegenberoep tijdig en regelmatig zijn ingesteld;

Overwegende dat het bestreden vonnis na vastgesteld te hebben dat de goederen van geïntimeerden regelmatig onder sekwestratie gesteld waren, ten onrechte heeft aangenomen dat deze maatregel diende opgeheven te worden ingevolge artikel 3 van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944, daar betrokkenen sinds de sekwestratie de Franse nationaliteit herkreken hadden;

dat immers voormelde wetsbepaling veronderstelt dat die maatregel niet wettelijk verantwoord was (zie Veb., 8 April 1948, J.T., blz. 346);

Overwegende dat, alhoewel het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 de sekwestratie beveelt der goederen van de vijandelijke « onderdanen » (ressortissants), terwijl het K. B. dd. 10 November 1948 dergelijke maatregel voorschrijft voor de vijandelijke « onderdanen » (sujets) en de wet van 14 Juli 1951 zich van het woord « onderhorige » bedient, dit verschil in de terminologie nochtans niet toelaat het begrip van onderdaan of onderhorige verder uit te breiden dan tot de staatsburgers van een vijandelijke staat;

dat de bij het besproken wetsbesluit (23 Augustus 1944) ingestelde sekwestratie voorkomt als een oorlogsmaatregel, welke getroffen werd om de rechten van België te vrijwaren tegenover de vijandelijke Staten (zie aangehaald arrest van het Hof van Verbreking) en blijkbaar niet tegenover bepaalde volksgemeenschappen als dusdanig, daar dit begrip op zich zelf uitsluitend terugwijst naar de onderworpenheid aan een soevereine Staat en niet naar een behoren tot een volksgemeenschap of naar een houding;

dat overigens tijdens de bespreking der wet van 14 Juli 1951 de Belgische wetgever ten aanzien van die sekwestratie nadrukkelijk verklaarde dat de betekenis van vijandelijke onderdanen (ressortissants) slechts slaat op het staatsburgerschap en niet op enigerlei andere verbondenheid (Parl. Besch., Kamer, 1950-1951, n° 485, blz. 304); dat blijkt dat de wetgever onverschillig de woorden « onderhorige » en « onderdanen » heeft gebruikt;

Overwegende dat beide geïntimeerden vóór de verordening van de Reichsminister des Innern dd. 23 Augustus 1942 de Franse nationaliteit bezaten, de eerste door zijn reïntegratie van rechtswege, ingevolge § 1, bijlage van sectie V, derde deel van het Verdrag van Versailles, de tweede wegens haar huwelijk met de eerste;

Overwegende dat door deze verordening geïntimeerden de Duitse nationaliteit niet konden verwerven of tot herroeping toe verkrijgen bij wijze van integratie;

dat er inderdaad dient aan te worden herinnerd dat de nationaliteit de politieke en juridische band is, welke het individu met de Staat verenigt; dat hieruit volgt dat bedoelde verordening zover het gaat om integratie een wederrechtelijke maatregel is, welke ter gelegenheid der vijandelijke bezetting van België en Frankrijk genomen werd, zonder ooit door de Belgische of Franse Staat erkend te zijn geweest en derhalve de nationaliteit van geïntimeerden niet heeft kunnen wijzigen;

dat overigens geïntimeerden krachtens paragraaf 5 buiten het bereik vielen van de door deze verordening bepaalde maatregelen, wegens hun vestiging — Niederlassung — buiten de aldaar aangeduide gebieden, te weten Elzas-Lotharingen, Luxemburg of het Duitse Rijk;

dat geïntimeerden immers sedert 1931 zich en meteen het middelpunt van hun belangen in België gevestigd hadden en deze vestiging behielden tot in 1944;

Overwegende dat het bezit van een beweerd Duits nationaal paspoort — waarop geïntimeerden als « Deutscher Volkszugehöriger Elsasser » betiteld werden — geenszins wijst op Duits staatsburgerschap;

dat immers uit het schrijven van het Belgisch Ministerie van Buitenlandse Zaken dd. 24 Februari 1953 en uit de mededeling van de Bundesminister des Innern dd. 11 Februari 1953 blijkt dat het begrip « Volkszugehöriger » — dat blijkbaar van racistische makelij is — en het begrip staatsburger elkander niet dekken en dat het eerste veel ruimer is dan het tweede;

dat integendeel de omstandigheid der geïntimeerden naar luid van een door de Duitse Dienststelle des Auswärtigen Amts op 3 Maart 1953 afgeleverd bescheid de hoedanigheid waren toegewezen van « Deutscher Volkszugehöriger Elsasser » en niet van Rijksduitser, aanwijst dat zij de Duitse nationaliteit niet verworven of verkregen hadden ingevolge de verordening dd. 23 Augustus 1942 en ook niet bezaten;

Overwegende dat — in strijd met de bewering van appellante — eerste geïntimeerde de Duitse nationaliteit niet behouden heeft bij het bekomen van het Frans staatsburgerschap; dat immers de wet Delbruck niet toepasselijk was op de krachtens het Verdrag van Versailles van rechtswege in de Franse nationaliteit geïntegreerden en deze ipso facto het Duitse staatsburgerschap verloren (zie De Lapradelle et Niboyet, Répertoire de Droit International, Trefwoord : Alsace et Lorraine, n° 60, 102 en 106bis);

Overwegende dat derhalve geïntimeerden dienden te worden aangezien als « geallieerde belanghebbenden » en dat de bepalingen van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 ten onrechte werden toegepast ten aanzien van hun goederen, rechten en belangen;

Overwegende dat het tegenberoep er niet toe strekken kan te zien bepalen dat geïntimeerden sedert 1918 de Franse nationaliteit niet verloren hebben, daar zulks slechts betrekking heeft op de beweegredenen van de beschikking en ligt buiten het voorwerp van het huidig geding; dat dit rechtsmiddel aldus dient te worden uitgelegd, dat het er toe strekt te doen beslissen dat — vermits geïntimeerden de Duitse nationaliteit niet bezaten gedurende of dadelijk na de Duitse bezetting, te weten op 4 September 1944 — de sekwestratie ten onrechte werd doorgevoerd;

Om die redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthijs in zijn eensluidend advies;

Alle verdere of strijdige besluiten als ongegrond verwerpend, verklaart appellant in zijn hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond, geïntimeerden in hun tegenberoep ontvankelijk en in de hierboven bij de motieven bepaalde mate gegrond,

wijst het hoger beroep af;

Beschikt dat de bepalingen van het wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944, betreffende de sekwestratie van vijandelijke goederen, rechten en belangen, ten onrechte werden toegepast op de goederen, rechten en belangen van geïntimeerden; bevestigt het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen;

Wijst de zaak terug naar de eerste rechter tot verderde behandeling; veroordeelt appellant tot de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK, TE BRUGGE

1e Kamer. — 21 December 1953.

Voorzitter : M. Fraeys.

Rechters : M.M. Le Fevere de ten Hove
en Van Balberghe.

O. M. : M. Vermeersch.

Verandering van geslachtsnaam. — De verbetering van de geboorteakte kan alleen door de rechter worden gelast.

Ook wanneer de inwilliging van het verzoek tot verandering van geslachtsnaam definitief geworden is (overeenkomstig artikel 8 van de wet van 11-21 Germinal an XI), heeft de ambtenaar van de burgerlijke stand als zodanig noch het recht noch de bevoegdheid, om de geboorteakte te verbeteren. Deze verbetering kan alleen door de bevoegde rechter worden gelast.

Vlaminck t/ Vermeersch.

Gezien het verzoekschrift van 14 September 1953; Gezien in eensluidende uitgifte voorgelegd, het koninklijk besluit van 7 Januari 1952 waarbij aan Maurice Albert Désiré Vlaminck, erkende zoon van Victorina Magdalena Vlaminck, geboren te Oostende op 4 Juni 1948, machtiging verleend wordt om zijn geslachtsnaam te veranderen in die van Vermeersch;

Aangezien dit koninklijk besluit bij uittreksel bekend werd gemaakt in het Belgisch Staatsblad van 18 Januari 1952 (blz. 409);

Gezien in gelijkvormig afschrift voorgelegd het schrijven van 21 Januari 1953, waarbij de Minister van Justitie verklaart dat bij het verstrijken van het jaar na de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad werd bekend gemaakt, hogergemeld besluit geen aanleiding tot intrekking of verzet had gegeven;

Overwegende dat voormeld verzoekschrift strekt tot verbetering van de geboorteakte van Maurice Albert Désiré Vlaminck voornoemd, ingeschreven in het register der geboorteakten van de stad Oostende van het jaar 1948, onder nummer 627;

Overwegende dat voormeld besluit regelmatig is in de vorm; dat het genomen werd door de bevoegde overheid, en binnen de perken van haar bevoegdheid;

Overwegende verder dat dit besluit regelmatig werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en dat door het verstrijken van een jaar na de dag dezer publicatie zonder dat het aanleiding heeft gegeven tot intrekking of verzet, het, overeenkomstig artikel 8 van de wet van 11-21 Germinal jaar XI, zijn volle en volledige uitwerking heeft bekomen;

Overwegende dat zo ingevolge deze uitwerking, verzoeker onherroepelijk gemachtigd is zijn geslachtsnaam te veranderen in die van « Vermeersch » en niemand deze machtiging nog kan betwisten (zie Verbr., 7 April 1888, Pas. 1888, I, 166), zulks aan de ambtenaar van de burgerlijke stand nochtans niet het recht of de macht geeft eigenhandig enige verbetering aan de geboorteakte aan te brengen;

Overwegende namelijk dat, buiten de gevallen uitdrukkelijk door de wet voorzien, een verbetering van een akte van de burgerlijke stand slechts kan worden bevolen door de bevoegde rechtbank (artikel 99 B.W.); dat zulks zelfs het geval is wanneer die verbetering voor geen betwisting vatbaar is;

Overwegende enerzijds dat het verzoekschrift niet tot doel of voorwerp heeft aan voormeld besluit een uitvoerbaarheid te geven die het uit zich zelf heeft, maar wel de geboorteakte van verzoeker in overeenstemming met de identiteit, welke hij ingevolge de gemelde machtiging heeft verkregen;

Overwegende anderzijds dat er aanleiding bestaat tot verbetering van een akte van de burgerlijke stand, niet enkel wanneer die akte een leemte, een vergissing of een onregelmatigheid vertoont die werd begaan bij het opmaken der akte, maar ook wanneer de vermeldingen van die akte niet meer overeenstemmen met de werkelijke staat of identiteit van de betrokken persoon;

Overwegende dienvolgens dat deze verbetering dient bevolen bij vonnis (De Page, Droit civil, deel I, n° 284 en noot; Planiol, Droit civil (1904), deel I, n° 526; Planiol et Ripert, Droit civil français (1925), deel I, n° 107, 115 en 219; Baudry-Lacantinerie, Droit civil, deel I (1907), n° 2994bis - XXVII (blz. 313,314); Beltjens, Code civil, art. 99 n° 60 en volgende; Léon Humblet, Traité des noms, n° 209 en volg.; Brussel, 28 Februari 1849, Pas. 1849, II, 65; Rechtb. Brussel, 24 Juni 1865, B.J. 1865, 871; Recht. Marche, 4 Maart 1876, Pas. 1876, III, 2; Brussel, 9 Augustus 1786, Pas. 1876, II, 357; Brussel, 17 April 1883, Pas. 1883, I, 276; Brussel, 16 Maart 1885, Pas. 1885, II, 370; Grenoble, 5 Juli 1870, D.P. 1870, II, 206; Orléans, 22 April 1866, D.P. 1866, II, 224; Brussel, 8 Februari 1886, Pas. 1886, II, 169; Gent, 30 Juni 1888, Pas. 1889, I, 46; Gent, 25 Juli 1912, Pas. 1912, II, 225; Brussel, 16 Mei 1923, Pas. 1923, II, 93; Rechtb. Brussel, 7 Juli 1924, Pas. 1924, III, 177; Brussel, 25 Mei 1925, Pas. 1925, II, 120; zie de besluiten van de heer P. Leclercq voor Verbr., 7 April 1927, Pas. 1927, I, 194; anders Rechtb. Brussel, 24 Februari 1849, B.J. 1849, 331; noot onder Brussel, 16 Maart 1885, B.J. 1885, 857; Rechtb. Brussel, 17 November 1951, Pas. 1952, III, 76; Rechtb. Gent, 17 Januari 1953, J.T. 1953, 311);

Overwegende dat zulke beslissing geenszins buiten de bevoegdheid valt der rechterlijke macht; dat enerzijds de artikelen 92 en 93 van de Grondwet hoofdzakelijk op het oog hebben de scheiding der machten te bevestigen, doch geen beperkende betekenis hechten aan het woord « geschillen » (vgl. Orban, deel II, n° 250); dat anderzijds het verzoekschrift niet op het oog heeft het koninklijk besluit van naamsverandering, wat de grond betreft, aan het oordeel van de rechtbank te onderwerpen;

Overwegende dat luidens de artikelen 857 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en 101 B. W. (wet van 21 Mei 1951, artikel 1) geen enkele verbetering of verandering op de akte zelf mag worden aangebracht; dat de verbetering enkel bestaat in de overschrijving van het beschikkend gedeelte van het vonnis en randmelding nevens de verbeterde akte en de verplichting voor de ambtenaar van de burgerlijke stand de akte slechts af te leveren met de bevolen verbete-

ring (Gent, 25 Juli 1912, Pas. 1912, II, 225; besluiten voor Verbr., 7 April 1927, Pas. 1927, I, 1994) dat het verzoek dus slechts met inachtneming van deze voorschriften kan worden ingewilligd;

Overwegende ten slotte dat verzoeker er belang bij heeft de gevraagde verbetering van zijn geboorteakte te bekomen, dat namelijk de geboorteakte niet meer de identiteit vermeldt welke hij ingevolge het machtigingsbesluit bezit, en dat bij gebreke aan verbetering, hij steeds gehouden zou zijn het bewijs voor te brengen van het machtigingsbesluit en van de vervulling van al de formaliteiten voor diens geldigheid voorgeschreven;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gelet op de artikelen 2 en 9 van de wet van 15 Juni 1935;

Gezien het advies van de heer A. Buysse, eerste-substituut procureur des Konings (red.: tegenstrijdig);

Gehoord de heer rechter Van Balberghe in zijn verslag;

Beveelt dat de geboorteakte van Maurice Albert Désiré Vlaminck, erkende zoon van Victorina Magdalena Vlaminck, ingeschreven in het register der geboorteakten van de stad Oostende van het jaar 1948, onder nummer 617, zal verbeterd worden in dien zin dat er zal vermeld worden dat bij koninklijk besluit van 7 Januari 1952, hetwelk zijn volle uitwerking heeft verkregen op 8 Januari 1953, Maurice Albert Désiré Vlaminck voornoemd gemachtigd werd zijn geslachtsnaam te veranderen in die van « Vermeersch »;

Beveelt dienvolgens dat het beschikkend gedeelte van dit vonnis zal worden overgeschreven in het register van de burgerlijke stand van de stad Oostende en dat er melding zal worden van gemaakt in rand van de verbeterde akte, in de jaarlijkse en in de tienjaarlijkse tabellen.

NOOT : Bij twee recente vonnissen werd door de Burgerlijke Rechtbank te Brussel en te Gent (17 November 1951, Pas. 1952, III, 76; 17 Januari 1953, R. W. 1953-1954, 232; J. T. 1953, 311) beslist, dat de ambtenaar van de burgerlijke stand, op overlegging van het koninklijk besluit waarbij een verzoek tot verandering van geslachtsnaam wordt toegestaan, bevoegd is, om de vereiste aantekening te doen op de kant van geboorteakte van de belanghebbende. Deze zienswijze werd bestreden door G. Verhegge, in zijn artikel : « Toelating tot verandering van familienaam verleend bij K. B. overeenkomstig de wet van 1 April 1803 (11-21 Germinal, XI), verschenen in het R. W. 1953-1954, 641 v.v.

In het bovenstaand vonnis, alsmede in het in dit nummer gepubliceerde vonnis van de Rechtbank te Oudenaarde dd. 6 Januari 1954, wordt het standpunt van de Bursselse en Gentse rechter eveneens verworpen.

Het aldus opnieuw (verg. de vroegere rechtspraak) gestelde vraagstuk behoort door de wetgever te worden geregeld.

In Nederland werden bij de wet van 31 Mei 1934 de bepalingen omtrent o.a. de naamsverandering opnieuw geregeld. Artikel 66, lid 1, van de Nederlandse B. W. luidt thans als volgt : « Indien in het bij het eerste lid van artikel 63 (geen verandering of toevoeging van een geslachtsnaam zonder toestemming van de Koning) bedoelde geval het verzoek wordt toegestaan, zal het besluit worden overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de geboorteplaats van de verzoeker, welke ambtenaar hetzelfde in de lopende registers zal inschrijven, en daarvan aantekening doen op de kant der geboorteakte. »

Nu het koninklijk besluit, waarbij de naamverande-

ring in België wordt toegestaan na verloop van een jaar, « aura son plein et entier effet » (artikel 8 wet 11-21 Germinal, an XI) en de rechterlijke macht « ne peut ni confirmer, ni reformer les autorisations accordées par l'autorité administrative conformément à cette loi » (Cass. 7 April 1888, Pas. 1888, I, 166) heeft de bij de artikelen 99 ev. B. W. en 855 e.v. Rv. voorziene procedure immers weinig zin.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

1e Kamer. — 6 Januari 1954.

Voorzitter : M. Janssens de Varebeke.

O. M. : M. Sebrechts.

Rechters : M.M. De Wulf en Kerkhove.

Verandering van geslachtsnaam. — Verbetering van de akten van de Burgerlijke Stand. — Bevoegdheid van de Rechtbank.

Bij verandering van geslachtsnaam door K. B. krachtens de wet van 11-21 Germinal an XI is alleen de Rechtbank bevoegd uitspraak te doen omtrent de verbetering der akten van de burgerlijke stand in die zin; artikel 99 B. W. is ten deze toepasselijk.

Cocqueriaux - Van Liefveringe.

Gezien de stukken tot staving en onder meer het voor eensluidend verklaard afschrift van de uitgifte van het K. B. dd. 4 Augustus 1952, waarbij aan Cocqueriaux Rolande Jeanne de toelating verleend werd haar geslachtsnaam te veranderen in « Van Liefveringe »;

Overwegende dat het verzoek kan ingewilligd worden; dat de verzoekers de nodige geldige bewijzen voorleggen en van het bestaan en van de publicatie van bedoeld Koninklijk Besluit en van het feit, dat de voorwaarden, gesteld bij artikel 8 van de wet van 11 Germinal jaar XI, vervuld werden verklaard;

Overwegende dat in weerwil van zekere rechtspraak (Gent, 17 Januari 1953, J.T. 1953, blz. 311; Brussel, 17 November 1951, Pas. 1952, III, 76 of J.T. 1952, blz. 385), de rechtbank bevoegd is — en alleen bevoegd is — om de verbetering van de geboorteakte te bevelen — verbetering die niet kan geschieden zonder haar tussenkomst;

Dat de klassieke rechtsleer en rechtspraak in die zin is (De Page, I, n° 284, blz. 349; zie eveneens de rechtsleer aangehaald in het artikel van G. Verhegge, R. W. 1953, kol. 641 en vlg., en meer bepaald kol. 646; zie ook Verbreking, 4 Juli 1889 (5e alinea), Pas. 1889, I, 268);

Dat de bovenvermelde afwijkende rechtspraak zich klaarblijkelijk heeft laten misleiden door een verkeerde redenering omtrent artikel 8 van de wet van 11 Germinal jaar XI, waarin gezegd wordt : « S'il n'y a pas eu d'opposition ou si celles qui ont été faites n'ont point été admises l'arrêté autorisant le changement de nom aura son plein et entier effet à l'expiration de l'année »;

dat niet mag worden beweerd dat de laatste woorden van dit artikel alle zin verliezen, indien aangenomen wordt dat een uitspraak van de rechtbanken nog nodig is om de bestaande akten van de burgerlijke stand te verbeteren; dat deze stelling inderdaad uit het oog verliest dat het besluit wel andere gevolgen kan hebben dan de eventuele en trouwens facultatieve verbetering van de reeds bestaande akten van de burgerlijke stand; dat de belanghebbende namelijk het besluit kan laten gelden — en dan zonder uit-

spraak van de rechtbank — bij het opstellen van nieuwe akten;

Dat de jongste rechtspraak anderzijds de zin verdraaid heeft van het arrest van het Hof van Verbreking van 7 April 1888 (Pas. 1888, I, 166-171), waarin het principe van de scheiding der machten aangehaald wordt, niet om te betogen in de zin van deze rechtspraak, maar wel als grondslag van het verbod aan de rechtbanken om hun toezicht uit te breiden tot de grond van de beslissing van de uitvoerende macht — hetgeen ten andere impliceert dat de rechtbanken uitspraak moeten doen *zonder de grond van de beslissing aan te raken*;

Dat dezelfde rechtspraak ten slotte ten onrechte het gezag van De Page ingeroepen heeft; dat deze laatste wel zegt: « l'arrêté royal autorisant le changement de nom a force obligatoire par lui-même » (noot onder blz. 384 van Bdl I), doch enkel en alleen in verband met de in de toekomst op te stellen akten; dat hij het onderscheid tussen die akten en die, welke reeds bestaan, wel doet uitkomen, vermits hij onmiddellijk daarna in dezelfde nota schrijft: « L'officier d'état civil devra donc tenir compte de la situation nouvelle, même si les actes antérieurs ne sont pas mis en concordance etc... »; dat dezelfde auteur trouwens verder in de tekst van blz. 349 voorhoudt dat de verbetering van de geboorteakte zal moeten geschieden volgens de procedure voorzien voor de verbeteringen van akten van de burgerlijke stand (Burg. Rechtsv., artikelen 855 en vlg.);

Overwegende dat niets toelaat te beweren dat artikel 99 van het B. W. — dat algemeen is — hier geen toepassing moet vinden;

Dat het beweerde gebrek aan praktisch belang van deze procedure met het gevolg dat ze tot onnodige kosten aanleiding zou geven — hetgeen nog moet worden bewezen — geen geldig argument uitmaakt om de toepassing van het algemeen principe te weigeren daar waar de wet geen uitdrukkelijke uitzondering voorziet; dat dit bij voorbeeld wel het geval is wat het artikel 62 van het B.W. betreft, dat men dus ten onrechte als een gelijkaardig geval zou aanhalen;

Om deze redenen:

Gehoord het verslag van de heer rechter De Wulf en het eensluidend advies van de heer substituut-Procureur des Konings Sebrechts;

Rechtdoende:

Beveelt dat de akte van geboorte van Cocquierieux Rolande Jeanne, geboren te Geraardsbergen de 29e Februari 1944, welke akte ingeschreven is in de registers van de burgerlijke stand der stad Geraardsbergen, zal gewijzigd worden in die zin, dat de geslachtsnaam van « Cocquierieux » Roland-Jeanne vernoemd zal vervangen worden door « Van Liefferinge »;

Beveelt dat het beschikkend gedeelte van dit vonnis, vermeldende de verbeterde akte en de verbeteringen bepalende, zal ingeschreven worden in de lopende registers van de akten van geboorten der stad Geraardsbergen onmiddellijk na de aflevering van het afschrift van dit beschikkend gedeelte aan de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand en dat er melding zal van gemaakt worden in de jaarlijkse en tienjaarlijkse tabellen en op de rand van de gewijzigde akte door de bewaarders van deze, met verbod hun gedaan, op straf als naar recht, er nog andere uittreksels of afschriften van af te leveren, tenzij met de vermelding van de bevolene verbetering;

Kosten ten laste van verzoekers.

NOOT: Verg. vonnis van de Rechtbank te Brugge, dd. 21 December 1953 met noot.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer bis. — 17 Juni 1953.

Voorzitter: M. Vander Haegen.

Advocaten: Mrs Speyer en van Lidth de Jeude.

Overdrachttaxe. — Wat moet worden begrepen in de berekening van de belastbare waarde bij de invoer van waren. — Bewijs van de betaling der taxe.

Uit de tekst van artikel 6 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes en uit de algemene strekking der wet blijkt, dat het de bedoeling van de wetgever geweest is de overdrachttaxe en de factuurtaxe te berekenen op al de kosten, die door de belanghebbende voor de invoer gemaakt zijn, zonder onderscheid tussen die, welke de waarde der koopwaar beïnvloeden en die welke daarop geen invloed uitoefenen; het woord « waarde », dat in bedoelde teksten voorkomt, betekent de kostprijs, zoals deze door voormeld artikel 6 bepaald wordt en geenszins de economische waardeerbare waarde. Dit artikel maakt inderdaad geen gewag van de economische waarde van de koopwaar, doch bepaalt integendeel, dat alle bijkomende onkosten in de belastbare basis dienen begrepen te worden zonder te dien opzichte een onderscheid te maken.

Artikel 6 moet echter op redelijke en billijke wijze worden toegepast: de wetgever heeft zeker niet gewild, dat de taxe bij de invoer zou berekend worden op al de door de invoerder betaalde kosten zonder enig onderscheid, zelfs op die, welke niet noodzakelijkerwijze door de invoer zijn veroorzaakt, maar bij uitzondering ten gevolge van overmacht moesten worden gemaakt.

Geen enkele wetsbepaling verbiedt aan de belanghebbende door de bewijsmiddelen van het gewone recht het bewijs te leveren dat de taxe regelmatig voldaan is; indien echter de wet uitdrukkelijk voorschrijft op welke wijze de taxe moet voldaan worden op straffe van boete de bewaring gebiedt van alle bescheiden, die tot de heffing der taxe gediend hebben, hebben deze bepalingen ten doel het bestuur in de mogelijkheid te stellen een gemakkelijk en doeltreffend toezicht uit te oefenen op de betaling en de inning van de bedoelde taxes. In die omstandigheden is het geboden zich bijzonder streng te tonen bij de beoordeling der bewijsvoering, die de belastingplichtige eventueel mocht voorbrengen in vervanging van de door de wet voorgeschreven bescheiden.

N.V. Raffinerie belge de Pétrôle t/ Belgische Staat.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt verweerder te horen veroordelen om aan aanlegster terug te betalen de sommen van 50.120,60 fr. en 1.034,60 fr., met de verwijlinteressen vanaf 18 Maart 1952 en de gerechtelijke interesten;

Wat de som van 50.120,60 fr. betreft:

Overwegende dat aanlegster in November 1948 en in September 1949 telkens een lading olie, door haar aangekocht en per tankschip uit Amerika naar Europa vervoerd, in België wilde invoeren, doch zij verplicht werd bij gebrek aan tankruimte te Antwerpen deze ladingen onderweg te Vlissingen te doen aflossen in aldaar gelegen tankinstallaties;

Overwegende dat voormelde som het gedeelte der overdrachttaxe en factuurtaxe is, dat door verweerder geheven werd over de kosten, die gemaakt werden

voor het opslaan der ladingen te Vlissingen en hun latere overbrenging van deze stad naar Antwerpen; Overwegende dat deze taxes door verweerder gevorderd worden op grond van artikel 6 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes betreffende de belastbare basis der overdracht- of factuurtaxe, dat bepaalt: « Wat de ingevoerde voorwerpen betreft, moeten bij de aankoop prijs worden gevoegd de kosten van verkapping, vervoer, verzekering, commissieloon, en alle andere bijkomende onkosten, alsmede de rechten en taxes van alle aard waarvan de betaling opgelegd wordt voor de invoer en, in voorkomend geval, de prijs van de bewerking die de geadresseerde aan de koopwaar voor haar invoer in het land heeft doen ondergaan »;

Overwegende dat door verweerder wordt vooropgesteld dat voormelde kosten als vervoer en bijkomende onkosten in de belastbare basis der overdrachts- of factuurtaxe dienen begrepen te worden, vermits door de wetgever uitdrukkelijk wordt bepaald, dat de belastbare grondslag gevormd wordt door toevoeging bij de aankoop prijs van al de kosten met betrekking tot de ingevoerde koopwaar;

Overwegende dat door aanlegster anderzijds wordt aangevoerd dat voormelde onkosten geenszins door het bestuur in aanmerking mogen worden genomen om de overdrachtstaxe en factuurtaxe te bepalen, daar deze onkosten blaarblijkkelijk in gene mate de waarde der koopwaar verhoogd hebben en slechts de kosten en uitgaven, die de waarde van de koopwaar beïnvloeden en als bestanddelen dezer waarde kunnen beschouwd worden, in aanmerking mogen worden genomen voor de berekening der taxe bij de invoer;

Overwegende dat aanlegster haar stelling doet steunen op het verslag van de Middenafdeling van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, uitgebracht ter gelegenheid van de aanneming van de wet van 28 Augustus 1921, op het verslag aan de Koning, dat het wetsbesluit van 28 Februari 1935 voorafgaat en verder op een omzendbrief dd. 17 October 1931 uitgaande van het Bestuur der Registratie en Domeinen, waarin vermeld wordt dat de basis der taxe voor de invoer bestaat uit de waarde der koopwaar, vastgesteld wegens haar verscheidene bestanddelen op het ogenblik der in verbruikverklaring;

Overwegende nochtans dat uit de tekst zelf van artikel 6 en uit de algemene strekking der wet integendeel blijkt dat het de bedoeling van de wetgever is geweest de overdrachtstaxe en factuurtaxe te berekenen op al de onkosten, die door de belanghebbende voor de invoer gemaakt zijn, zonder onderscheid tussen die, welke de waarde der koopwaar beïnvloeden en die, welke er geen invloed op uitoefenen en dat door het woord « waarde », dat in bedoelde teksten voorkomt, dient verstaan te worden de kostprijs, zoals deze door artikel 6 bepaald wordt, en geenszins, zoals door aanlegster aangevoerd, de economische schatbare waarde;

Overwegende dat inderdaad door artikel 6 geen gewag wordt gemaakt van de economische waarde van de koopwaar, doch integendeel wordt bepaald dat alle bijkomende onkosten in de belastbare basis dienen begrepen te worden zonder dienaangaande een onderscheid te maken;

Overwegende dat, indien in het verslag aan de Koning, dat het wetsbesluit van 28 Februari 1935 voorafgaat, wordt gezegd dat alle bestanddelen, die de waarde der koopwaar uitmaken tijdens de in verbruikverklaring in de belastbare basis moeten begrepen worden, er onmiddellijk aan toegevoegd wordt « dit wil zeggen alle lasten die de koopwaar bezwaren tot en met het ogenblik dezer verklaring »;

Dat, zo de stelling van aanlegster moest worden aanvaard, de berekening der belastbare basis ontelbare moeilijkheden zou medebrengen en meestal aanleiding zou geven tot discussies en betwistingen aangaande de uiteindelijke invloed der gemaakte onkosten op de waarde der koopwaar;

Overwegende dat de bepalingen van artikel 6 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes nochtans op redelijke en billijke wijze dienen toegepast te worden;

Dat de wetgever zeker niet gewild heeft dat de taxe bij de invoer zou berekend worden op al de onkosten door de invoerder uitbetaald, zonder een enkel onderscheid, zelfs op die, welke niet noodzakelijkerwijze door de invoer veroorzaakt werden, maar ten gevolge van overmacht uitzonderlijk moesten gemaakt worden;

Dat verweerder deze zienswijze blijkt aanvaard te hebben in de omzendbrief van 17 October 1931, waarin door het Bestuur zelf wordt aangestipt dat zekere bijuitgaven voor de berekening der beslagbare basis niet aanmerking dienen genomen te worden en nl. zekere bijuitgaven niet noodzakelijkerwijze door de invoer veroorzaakt en voortvloeiende uit een louter vrijwillige daad van de invoerder, niet een fout of nalatigheid van deze laatste of uit een onvoorzien geval, zoals de magazijnrechten voor bewaargeving in een tolentrepôt... het staangeld of het overliggeld;

Overwegende dat in casu niet ernstig kan betwist worden dat aanlegster bij gebrek aan tankruimte te Antwerpen ertoe verplicht werd de olie te Vlissingen te bergen, dat deze omstandigheid toevallig was en bezwaarlijk door aanlegster kon voorzien worden, dat de door aanlegster daartoe gemaakte kosten een buitengewoon en uitzonderlijk karakter droegen en geenszins gemaakt werden om de taxe bij de invoer te ontduiken, dat verder dient opgemerkt te worden dat de door aanlegster gemaakte onkosten nodeloos waren naast de door aanlegster reeds voor het vervoer tot Antwerpen betaalde, dat zij juist gemaakt werden om het betalen van overliggeld te vermijden en in het kader vallen der door het Bestuur in zijn dienstbrief aangehaalde voorbeelden;

Overwegende dat de door aanlegster gemaakte onkosten te Vlissingen dan ook als uitzonderingsuitgaven dienen beschouwd te worden ten aanzien van de toepassing van artikel 6 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes; dat zij inderdaad niet door de invoer veroorzaakt werden, doch enkel aan gemis van tankruimte te Antwerpen te wijten waren;

Overwegende dat door verweerder tevergeefs wordt aangevoerd dat het hierboven aangehaalde rondschriven dagtekent van 1931 en de huidige wetgeving slechts in 1935 werd uitgevaardigd, vermits de toedracht der beschouwingen, in het rondschriven uiteengezet, door de nieuwe wetgeving in generlei mate gewijzigd werd;

Dat verweerder ten onrechte beweert dat de voorbeelden, aangehaald in zijn rondschriven, slechts onkosten betreffen, die na de invoer in België gemaakt werden, daar de omzendbrief integendeel dienaangaande niet het minste onderscheid maakt en dat in een later rondschriven verweerder gewag maakt van in het buitenland betaalde commissies, die buiten het kader van artikel 6 vallen;

Dat het verder onverschillig is aan de hand van het vorenoverwogene, dat de door aanlegster gemaakte uitzonderingsonkosten voor of na de eigenlijke uitvoer gemaakt werden.

Wat de som van 1.034,60 fr. betreft :

Overwegende dat deze som betrekking heeft op de

overdrachttaxe, door verweerder geïnd voor de invoer van toestellen door aanlegster in 1948 gekocht bij de firma Duplex-Simplex;

Overwegende dat aanlegster beweert deze som gekweten te hebben, maar in de onmogelijkheid te zijn het desbetreffend invoerbescheid met fiscale zegels te vertonen, omdat dit zoek geraakt is;

Overwegende dat door aanlegster nochtans wordt opgemerkt dat zij ten genoegen van het recht het bewijs dezer betaling levert door een afrekening van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, een vrachtbrief, waaruit blijkt dat de lading uit Vlissingen werd verzonden en een aangifte van vrije doorgang, uitgaande van het Bestuur der Douanen en Accijnzen, waarop een bedrag van 1.034,60 fr. als overdrachttaxe wordt vermeld;

Overwegende dat door verweerder ten onrechte wordt aangevoerd dat het bewijs der betaling dezer taxe enkel en alleen door het vertonen van een regelmatig en naar behoren gezegeld invoerbescheid kan geleverd worden;

dat, indien de wijze waarop de taxe moet gekweten worden duidelijk bepaald wordt door het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes en de algemene verordening, nochtans dient te worden opgemerkt dat door deze voorschriften geenszins wordt bepaald dat het bewijs der betaling van de taxe slechts door de vooromschreven bescheiden kan geleverd worden;

Dat geen enkel wetsartikel aanlegster verbiedt te bewijzen door de rechtsmiddelen van gewoon recht, dat zij de taxe op regelmatige wijze heeft gekweten;

Overwegende nochtans dat, indien door de wetgever uitdrukkelijk wordt bepaald op welke wijze de taxe dient gekweten te worden en de bewaring van alle bescheiden, welke tot de heffing der taxe gediend hebben op straf van boete wordt voorgeschreven, deze bepalingen tot doel hebben, het Bestuur in de mogelijkheid te stellen een gemakkelijk en doeltreffend toezicht uit te oefenen op de betaling en de inning van bedoelde taxes;

Dat het in die omstandigheden geboden is zich bijzonder streng te tonen tegenover de gebeurlijke bewijsvoering, welke door de belastingplichtige mocht voorgebracht worden in vervanging der door de wet voorgeschreven bescheiden;

Dat dienaangaande dient te worden aangestipt dat de stukken, welke door aanlegster voorgebracht worden en die volgens haar een vermoeden en een bekentenis opleveren, niet volstaan om met zekerheid daaruit te mogen afleiden dat de taxe op regelmatige wijze gekweten werd; dat met verweerder dient opgemerkt te worden dat het Bestuur der Douanen en Accijnzen niet bevoegd is om de juiste heffing der taxes na te zien en dat het bewijs niet wordt geleverd dat het vereiste bulletin op regelmatige wijze opgemaakt werd en dat er geldige zegels op toegepast werden en regelmatig vernietigd;

Om deze redenen:

De Rechtbank;

Na erover beraadslaagd te hebben;

Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Rechtdoende op tegenspraak;

Verklaart de eis van aanlegster ontvankelijk en gegrond in de hierna bepaalde mate;

Veroordeelt verweerder om aan aanlegster te betalen de som van 50.120,60 fr. met de verwijlinteressen vanaf 18 Maart 1952 en de gerechtelijke interesten;

Verklaart het overige van de eis van aanlegster ongegrond;

Veroordeelt verweerder tot de kosten van het geding;

Verleent akte aan aanlegster van haar uitdrukkelijk voorbehoud ten opzichte van de handelwijze van verweerder en tevens van al haar rechten;

Zegt dat er geen reden bestaat het vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad, ondanks alle voorziening en zonder borgstelling en bij uitsluiting van het recht op kantonnement.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

2e Kamer. — 24 Februari 1953.

Alleenrechtsprekend rechter: M. Rubbrecht.

Openbaar Ministerie: M. Terlinden.

Advocaten: Mrs Mahieu en Van Dessel.

Wegenverkeer. — Onzichtbare aansluiting. — Inhalen.

Onjuist is de stelling, dat het inhalen bij een aansluiting steeds wederrechtelijk blijft, al is die aansluiting niet zichtbaar en treft de inhalende motorrijtuigbestuurder dus geen schuld. Deze stelling zou tot het gevolg leiden, dat men zelfs op de grootste verkeerswegen steeds achter de het langzaamst rijdende weggebruiker zou moeten blijven uit vrees, dat er links of rechts wel een onzichtbare aansluiting zou kunnen bestaan, waar het inhalen verboden is.

d'Olne t/ Heps.

Overwegende dat eiser 34.085,— frank schadevergoeding vordert wegens een verkeersongeval, dat zich heeft voorgedaan te Roosbeek op 19 Februari 1952, omstreeks 8,30 uur 's morgens;

Overwegende dat de feiten zich blijkens een ter zake ingesteld opsporingsonderzoek als volgt hebben voorgedaan: Verweerder reed met zijn personenauto zeer traag langs de rechterkant van de Tiense steenweg in de richting van Tienen. Vooraleer hij links in de Zavelstraat indraaide, keek hij in zijn achteruitkijkspiegel en bemerkte de auto van verweerder naar eigen schatting op 100 meter achter zich. Overtuigd de tijd te zullen hebben om de voorgenomen rijbeweging uit te voeren, sloeg hij links af, doch werd in de linkerflank door eiser aangereden, toen hij zich minstens gedeeltelijk op de linker helft van de weg bevond. Verweerder zegde op ongeveer 50 meter van de aansluiting zijn richtingaanwijzer te hebben doen werken. Eiser verklaarde tussen 70 en 80 km. per uur te rijden en gezien te hebben dat de auto van eiser vertraagde en daarna weer versnelde, terwijl hij links afsloeg. Hij was toen reeds ongeveer ter hoogte van eiser en heeft vruchteloos geremd om een aanrijding te vermijden. Een remspoor van 6 meter was zichtbaar achter de auto van eiser. Deze sprak zich niet uit over het al of niet werken van de richtingaanwijzer van verweerder. De zuster van eiser, naast hem in de auto gezeten, beweert dat verweerder rechts van de baan stilstond, zijn richtingaanwijzer deed werken en daarna aanzette, alhoewel eiser, die inmiddels dicht was genaderd, claxonnerde om verweerder te waarschuwen;

Overwegende dat de aansluiting met de Zavelstraat blijkens de voorgelegde foto's onzichtbaar was voor eiser en door geen enkel teken wordt aangeduid; dat verweerder derhalve met de grootste nauwkeurigheid het gebod van artikel 31, 2°, van het verkeersregle-

ment had moeten volgen en, na zijn voornemen links af te slaan op tijd te hebben doen kennen, zoveel mogelijk naar links uitwijken ten einde eiser rechts van zich te laten doorrijden; dat verweerder dit zeer goed had kunnen doen, daar de rijweg ter plaatse 9 meter breed is en geen enkele tegenligger hem hinderde; dat verweerder zich bovendien vergist heeft over de afstand waarop eiser volgde;

Overwegende dat verweerder vruchteloos inroept dat het voorsteken bij een aansluiting steeds wettelijk blijft, al is die aansluiting niet zichtbaar en derhalve geen schuld van eiser aanwezig; dat verweerder zelf eiser het normaal doorrijden op de rechterstrook van de baan onmogelijk heeft gemaakt; dat de thesis van verweerder tot het gevolg zou leiden, dat men zelfs op de grootste verkeerswegen steeds achter de meest traagrijdende weggebruiker zou moeten blijven uit vrees dat er links of rechts wel een onzichtbare aansluiting zou kunnen bestaan, waar het voorsteken verboden is;

Overwegende dat de gehele verantwoordelijkheid op verweerder weegt en de door hem ingestelde weder-eis niet gegrond is;

Overwegende dat de vergoeding wegens herstellen, taxe en onbruikbaarheid (26.099 frank + 2.609 frank + 3.150 frank) niet betwist wordt; dat de vergoeding gevorderd wegens het depanneren, 2.116 frank, overdreven voorkomt, daar niets bewijst dat de auto noodzakelijk te Brussel hersteld moest worden en niet te Tienen of te Leuven; dat deze vergoeding ex aequo et bono verminderd wordt tot 500 frank;

.....

NOOT: Vgl. Hof van Breking, 20 December 1948, Bull. Ass. 1949, 225. In bovenstaand vonnis zijn de termen «eiser» en «verweerder» blijkbaar door elkaar gehaald, vermoedelijk in verband met het feit, dat er een hoofdeis en een wedereis ingesteld was.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

8e Kamer. — 21 Januari 1953.

Alleenrechtsprekend Rechter: M. Deckers.

Referendaris: M. P. Cornet.

Advocaten: Mrs J. Dauwe en J. De Raedemaeker.

Faillissement. — Vordering tot levensonderhoud van de van tafel en bed gescheiden echtgenote van de gefailleerde. — Bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel. — Alleen de voor de faillietverklaring vervallen onderhoudstermijnen komen ten laste van de failliete boedel. — Hieraan doet niet af dat de vordering door een wettelijke hypotheek verzekerd is.

De vraag of de vordering tot levensonderhoud van de van tafel en bed gescheiden echtgenote tegen de gefailleerde ten laste van de failliete boedel moet worden gebracht, ook wat de na de faillietverklaring vervallen termijnen betreft, staat ter beoordeling van de Rechtbank van Koophandel, daar zij haar oorsprong vindt in de staat van faillissement van de onderhoudsplichtige. Het gaat hier niet om een geschil omtrent de uitvoering van het arrest, waarbij de man tot de uitkering tot levensonderhoud is veroordeeld, vermits deze gerechtelijke beslissing onaangetast blijft.

De uit het huwelijk ontstane onderhoudsverplichting van de man blijft weliswaar na zijn faillietverklaring bestaan, maar alleen de voordien vervallen termijnen komen ten laste van de failliete

boedel, niet de na de faillietverklaring vervallen termijnen.

De omstandigheid, dat de onderhoudsvordering van de vrouw verzekerd is door een wettelijke hypotheek op een onroerend goed van haar gefailleerde man, doet daaraan niets af; alleen de vóór de faillietverklaring vervallen onderhoudstermijnen moeten bij voorrang voldaan worden uit de uitbrengst van het verhypothekerde goed. Het overblijvende gedeelte van die opbrengst komt aan de failliete boedel toe.

Krachtens artikel 476, lid, Faillissementswet kan na de faillietverklaring aan de echtgenote van de gefailleerde een bijstand tot levensonderhoud worden toegestaan ten laste van de failliete boedel.

Faillissement Siebens t/ M. Siebens.

Herzien de aangifte van schuldvordering door mevr. Jos. Berckvens, echtgenote C. Siebens, ingediend;

Overwegende dat mevr. Jos. Berckvens, echtgenote C. Siebens, op 15 Augustus 1951 overleden is en haar zoon, enige erfgenaam, Marcel Siebens, ontvoogde minderjarige, bijgestaan door zijn curator, de heer F. L. Berckvens, het geding in gezegde hoedanigheid verklaart te hervatten;

Overwegende dat bij vonnis van de burgerlijke rechtbank van Antwerpen, dd. 29 April 1947, de scheiding van tafel en bed tussen mevr. Berckvens en haar echtgenoot, C. Siebens, uitgesproken werd; dat bij vonnis van zelfde rechtbank, dd. 19 December 1949, C. Siebens verwezen werd tot betaling van een onderhoudsgeld van 8.000 frank per maand vanaf 1 Januari 1949;

Dat op 20 Juni 1950 aangeefster, ingevolge bevel van de heer Voorzitter van de Burgerlijke Rechtbank, een wettelijke grondpandelijke inschrijving ten bedrage van 300.000 frank had genomen tot verzekering van de betaling van het onderhoudsgeld;

Dat C. Siebens bij vonnis van de zetelende Rechtbank, dd. 17 October 1950, failliet werd verklaard;

Dat bij arrest van 14 Juli 1952 het Hof van Beroep, ten overstaan van de curator, die beroep had aange tekend tegen het vonnis van 19 December 1949, het maandelijks onderhoudsgeld tot 5.000 frank verminderde van af 1 Januari 1949;

Dat het onroerend goed waarop de wettelijke inschrijving genomen was geweest op 10 Januari 1951 ingevolge dadelijke uitwinning verkocht werd en de werkende notaris een akte van rangregeling opstelde voor de verdeling van de verkoopprijs, en waarbij mevr. Berckvens gecolokeerd werd voor haar schuldvordering;

Overwegende dat wijlen dame Jos. Berckvens een schuldvordering had ingediend ten bedrage van 128.000 frank wegens onderhoudsgeld en steunende op de door haar genomen wettelijke grondpandelijke inschrijving haar opneming voor dit bedrag in het bevoorrecht passief van het faillissement vorderde;

Dat deze schuldvordering door verweerder thans als volgt wordt verminderd en bepaald:

Onderhoudsgeld van 1 Januari 1949 tot het overlijden (15 Augustus 1951)	157.000 fr.
Interessen	memorie
waarop betaald	78.000 fr.
waarvan af te trekken gerechtskosten welke vooraf de hoofdvordering moesten betaald worden	18.750 fr.
	59.250 fr.
blijft:	97.750 fr.

Overwegende dat de curator heeft verklaard het bevoorrecht karakter van de schuldvordering niet te betwisten;

Dat de curator het bedrag der schuldvordering betwist en voorhoudt dat het onderhoudsgeld slechts moet opgenomen worden voor het bedrag dat tot de faillietverklaring vervallen is, maar niet voor wat vervallen is na de faillietverklaring tot de datum van overlijden van wijlen mevr. Jos. Berckvens.

1. Overwegende dat verweerder Marcel Siebens de onbevoegdheid van de rechtbank *ratione materiae* inroept om reden dat de vordering spruit uit een burgerlijke actie ingeleid vóór de faillietverklaring en dus niet uit de failliet gesproken is;

Dat dit betoog niet opgaat; dat, inderdaad, de vraag welke thans tussen partijen gesteld wordt is te weten tot welk bedrag het onderhoudsgeld, waarvan het verschuldigd zijn en het maandelijks bedrag door een gerechtelijke beslissing vastgesteld is, in het passief van het faillissement moet opgenomen worden; dat deze vraag wel haar oorsprong vindt in de staat van faillissement van dengene die het onderhoudsgeld verschuldigd is en door deze toestand beïnvloed wordt, vermits zij erop neerkomt te weten in hoeverre de passieve massa moet belast worden met het onderhoudsgeld dat de gefailleerde aan zijn vrouw verschuldigd is;

Dat ten onrechte verweerder Siebens in de betwisting van de schuldvordering een geschil wil zien over de uitvoering van het arrest van het Hof van Beroep vermits deze gerechtelijke beslissing onaangeroerd blijft en trouwens enkel de titel uitmaakt die ten gronde ligt van de schuldvordering en geenzins het bedrag der schuldvordering ten overstaan van de gefailleerde massa vaststelt;

Dat verweerder verder te vergeefs zich beroept op de omstandigheid dat de huidige betwisting de waarde en de draagkracht van een hypotheccair (onroerend) recht beoogt vermits het bevoorrecht karakter van de schuldvordering niet betwist wordt;

Dat er dus geen reden bestaat om de huidige betwisting te onttrekken aan de rechtsmacht welke volgens de bijzondere wetsbepalingen op het faillissement gewoon bevoegd is (artikel 12, 4° der wet op de bevoegdheid en 504, par. 1, der wet op het faillissement);

II. Overwegende dat het betoog van de curator gegrond is;

Dat inderdaad het onderhavig onderhoudsgeld aan mevr. Jos. Berckvens toegekend werd bij toepassing van de artikelen 212 en 268 B. W. en alleen door de echtgenoot verschuldigd is;

Dat wel is waar niet mag staande gehouden worden dat de verplichting tot betalen van onderhoudsgeld door gezegde wetsbepalingen voorzien ophoudt ten gevolge van het vonnis van faillietverklaring; dat de plicht die voor de echtgenoot uit het huwelijk spruit van bij te dragen tot wat zijn echtgenote nodig heeft voor haar levensbehoeften na en niettegenstaande het faillissement blijft voortbestaan;

Maar dat de verplichting tot onderhoud, voor zoverre zij na het faillissement moet uitgevoerd worden, geen deel uitmaakt van het passief en niet ten laste valt van de actieve massa; dat het trouwens geldt een voortdurende verplichting die de wet aan de schuldenaar van het onderhoudsgeld oplegt; dat, zo deze verplichting blijft voortbestaan, zij door de gefailleerde dient uitgevoerd te worden volgens zijn vermogen en niet door de curator bij middel van de gelden van de massa;

Dat hieruit volgt dat de echtgenote wel schuldeiseres is van de massa voor de maandelijks bedragen die

vóór de faillietverklaring vervallen zijn en niet betaald werden, vermits deze schuldvordering evenwel als de anderen het gemeenschappelijke pand op de dag van de faillietverklaring belast; maar dat, na de faillietverklaring en ten gevolge van de bezitsontneming van de gefailleerde, haar recht tot schuldvordering niet meer ten laste van de actieve massa valt (zie Fredericq, VII, n° 68, blz. 148; Brussel, 4 Februari 1905, Jur. comm. Brux. 1905, blz. 176);

Overwegende dat de omstandigheid dat de curator zelve voor het Hof van Beroep is tussengekomen om het maandelijks bedrag van het onderhoudsgeld te doen verminderen niet van aard is hieraan enige verandering te brengen en het recht tot schuldvordering van mevr. Berckvens na de faillietverklaring tegenover de gefailleerde massa tegenstelbaar te maken (zie De Perre, 3° uitgave, n° 156, blz. 73, en de daarin vermelde rechtspraak);

Overwegende dat de omstandigheden dat mevrouw Berckvens een wettelijke grondpandelijke inschrijving op een eigendom van de gefailleerde had genomen ter verzekering van de betaling van het onderhoudsgeld, ook niet van aard is om haar rechten tegenover de gefailleerde massa uit te breiden;

Dat inderdaad uit het voorgaande blijkt dat zowel de rechten van de echtgenote wegens onderhoudsgeld als deze van de andere schuldeisers op de dag der faillietverklaring moeten onderzocht en vastgesteld worden;

Dat het feit dat een grondpandelijke inschrijving genomen wordt niet voor gevolg heeft dat het met de inschrijving belaste goed aan de gefailleerde massa onttrokken wordt, maar enkel dat de prijs ervan bij verkoop, in de perken van de bestaande schuldvordering, tot betaling van deze laatste aangewend wordt; dat de prijs, in de mate waar de schuldvordering hem niet belast, aan de gefailleerde massa toekomt;

Overwegende trouwens dat algemeen aangenomen wordt dat luidens artikel 476, par. 2, der wet op het faillissement, de echtgenote, na de faillietverklaring, gerechtigd is een onderhoudsbijstand ten laste van de massa te bekomen (zie Fredericq en De Perre, *ibid.*); dat hier een reden te meer is om te beslissen dat het recht van schuldvordering wegens onderhoudsgeld op grond van de burgerlijke wet (artikelen 212 en 268 B. W.) vanaf de faillietverklaring niet meer tegenstelbaar is aan de gefailleerde massa;

Dat de schuldvordering als volgt moet vastgesteld worden:

van 1 Januari 1949 tot 17 October 1950	
of 21½ maanden tegen 5.000 fr. per maand	107.500 fr.
waarop betaald	78.000 fr.
	29.500 fr.
gerechtskosten	18.750 fr.
	48.250 fr.

Om deze redenen:

De Rechtbank, vonnis wijzend overeenkomstig artikel 304 van de wet op de faillissementen;

Gelet op artikel 2 van de wet van 15 Juni 1935;

Gelet op het enig artikel, cijfer VII, van de wet van 25 October 1919;

Geeft akte aan Marcel Siebens dat hij het geding hervat in hoedanigheid van enige erfgenaam van wijlen mevr. Jos. Berckvens;

Geeft akte aan verweerder dat hij het geding schat op 50.000 frank, alleen om te voldoen aan de wetten op de bevoegdheid en de aanleg;

Verklaart zich bevoegd om over de eis te vonnissen;
Beveelt de aanneming in het bevoorrecht passief van het faillissement van de schuldvordering van M. Siebens, voor het bedrag van 48.250 frank, waaraan het bijzonder voorrecht verbonden is, spruitende uit de wettelijke grondpandelijke inschrijving door wijlen dame Jos. Berckvens genomen;

Legt de kosten ten laste van de boedel.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 5 September 1953.

Voorzitter : M. Reyniers.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs Delva en Devriese.

Faillietverklaring. — **Rechtskarakter van de vordering van de R.M.Z. tegen een werkgever.** — Voor het vaststellen van de staking van betalingen komen de civielrechtelijke schulden in aanmerking. — Een onbetaalde schuld voldoende. — Wanbetaling van de schuld tegen de R.M.Z. kan het crediet van de schuldenaar hebben geschokt.

Zo de door de werkgevers aan de R.M.Z. te betalen bijdragen de aard vertonen van aan de Staat verschuldigde belasting, neemt zulks niet weg dat zij in nauw verband staan met de handelszaak van de werkgever. Ten aanzien van het vaststellen van de staking van betalingen is het onverschillig of de onbetaalde schulden handelsrechtelijke dan wel civielrechtelijke schulden zijn.

Voor het vervuld zijn van de tweede voorwaarde van faillietverklaring is het ook onverschillig of de schuldenaar één dan wel meer schulden heeft.

Ook de wanbetaling van een schuld jegens de R.M.Z. kan het crediet van de schuldenaar aan het wankelen hebben gebracht.

R.M.Z. t/ De Landshere.

Overwegende dat de vordering strekt tot de faillietverklaring van verweerder;

Overwegende dat verweerder ten onrechte betwist handelaar te zijn;

dat hij inderdaad zelf verklaart het beroep uit te oefenen van « aannemer voor het bewerken van diamant »;

dat hij nog op 24 Februari 1953 bij eiseres als werkgever een aangifte heeft ingediend van de lonen, die hij aan zijn arbeiders betaalde;

dat hij zelfs niet beweert dat de aard van zijn beroep sedertdien zou veranderd zijn;

dat hij de wanbetaling van zijn schuld toeschrijft aan de vermindering van zijn « winst »;

dat hij verklaart te hopen dat zijn toestand zal verbeteren, derwijze dat hij binnenkort zal zullen kunnen betalen;

dat dergelijke hoop, wanneer de schuld 661.312 fr. beloopt, niet kan steunen op inkomsten, bestaande in het louter loon van verweerder persoonlijk, en integendeel de mogelijkheid veronderstelt van hoge winsten, waaraan verweerder alleen kan denken, indien hij op andermans' arbeid speculeert;

Overwegende dat verweerder in de tweede plaats betwist dat hij failliet kan verklaard worden, omdat zulks zou veronderstellen, dat hij meer dan één schuld zou hebben en deze schulden handelsschulden zouden zijn en beweert slechts een enkele schuld te

hebben, die geen handelsschuld is, te weten zijn schuld tegenover eiseres;

Overwegende dat, zo de door de werkgevers in handen van de R.M.Z. te betalen bijdragen weliswaar de aard delen van een aan de Staat verschuldigde belasting, dit geenszins wegneemt dat bedoelde schuld in uiterst nauw verband staat met de handelszaken van de werkgever (zie Pollet « L'O.N.S.S. peut-il déclarer ses affiliés en faillite » rev. Faill. 1952 bl. 220 voetnoot);

Overwegende dat het ten aanzien van het vaststellen der staking van de betalingen, trouwens onverschillig is, of de onbetaalde schulden een handelsrechtelijk- of integendeel een civielrechtelijk karakter vertonen (Pollet loco citato - De Swaef Rev. crit. jur. o.a. 1952 bl. 274 - H.R. Gent, 1e Kamer 1 Augustus 1953; — Carrosserie de Gand t/ R.M.Z. — niet gepubliceerd - H.R. Brussel, 2 Juni 1951 - R.M.Z. t/ Van Haelen - en 1 Augustus 1951 - R.M.Z. t/ Remaële - niet gepubliceerd - Hof van Beroep Luik, 10 Juni 1952, Rev. Faill. 1953 bl. 75 Hof van Beroep Luik, 10 Juni 1952, Rev. Faill. 1953, bl. 17 - Contra : Hof van Beroep Gent, 22 Febr. 1952, Rev. crit. jur. 1952 bl. 268 H.R. Chaumont (Frankrijk) 29 Juni 1951; Rev. Faill. 1952 bl. 26 en 6 Maart 1953, Rev. Faill. 1953 bl. 259 - (men merke op dat de grondprincipes in Frankrijk niet helemaal dezelfde zijn als in België - zie dienaangaande de hiervoren reeds aangehaalde noot van De Swaef);

Overwegende dat, zo de wanbetaling van niet handelsschulden mogelijk evengoed de staking van betaling kan bewijzen als de wanbetaling van handelsschulden, het ook onverschillig is of de schuldenaar een enkele of meer schulden heeft, opdat de tweede voorwaarde voor de faillietverklaring aanwezig zij (H.R. Brussel, 27 October 1951, Rev. Faill. 1952, bl. 125 en 5 April 1952, Rev. Faill. 1953, blz. 6 - Hof van Beroep Luik, 10 Juni 1952, rev. Faill. 1953, bl. 75);

Overwegende dat dienaangaande uit het oog niet mag verloren worden, dat inzover verweerder zijn schuld jegens eiseres zou gekweten hebben, hij in dezelfde mate in de onmogelijkheid zou verkeerd hebben andere schuldeisers te voldoen, welke hij werkelijk betaalde;

dat de schuldvordering van eiseres aldus, in feite die van verscheidene schuldeisers vervangt, en dit uitsluitend, omdat verweerder verkoos aan de betaling van die verscheidene schuldeisers de bedragen te besteden, welke aan eiseres toekwamen;

Overwegende dat te dezer niet alleen bewezen is dat verweerder zijn betalingen heeft gestaakt, doch eveneens dat die staking het wankelen van het handelscrediet van verweerder tot gevolg heeft;

Overwegende dat verweerder ten onrechte beweert dat de wanbetaling van een schuld aan eiseres als dusdanig onmogelijk dit crediet kan hebben geschokt (verg. H.R. Gent 1e Kamer, 1 Augustus 1953, Carrosserie de Gand t/R.M.Z.);

dat dient aangenomen te worden dat de staking der betalingen het crediet aan het wankelen brengt, wanneer zij de handelsbedrijvigheid van de schuldenaar in gevaar brengt (H.R. Brussel, 27 October 1951 Rev. Faill. 1952, bl. 125 en 5 April 1952, rev. Faill. 1953 bl. 6);

Overwegende dat dit voor verweerder het geval is; dat inderdaad de talrijke dagvaardingen, welke hem werden betekend, en de talrijke vonnissen, welke tegen hem werden gewezen, het bestaan van zijn benarde toestand aan het publiek hebben geopenbaard;

Om deze redenen,

de Rechtbank,

Melding makende dat de artikelen 2 en 30 tot 42 van op het gebruik der talen in gerechtszaken de wet van 15 Juni 1935 zijn nageleefd;

Verklaart verweerder in staat van faillissement.

ARBEIDSGERECHT TE ANTWERPEN

15 Juni 1953.

Voorzitter: M. Schenis.

Rechtskundig Bijzitter: M. Van Meel.

Advocaat: Mr. Van Alsenoy.

Bediendencontract op proef. — Op welk tijdstip moet het geschrift ten bewijze daarvan worden opgemaakt?

Het geschrift, vereist voor het bewijs van het bestaan van een bediendencontract op proef, behoeft niet bij de aanvang van de overeenkomst te zijn opgemaakt, maar kan ook tijdens de loop of bij het einde van de overeenkomst worden opgemaakt.

Van Kerkhoven t/ Vermeylen.

Gezien de inleidende dagvaarding van Deurwaarder Edmond Luyten de dato 20 April 1953, strekkende tot betaling van een bedrag van 8.340 fr., als vergoeding wegens niet inachtneming van de opzeggingstermijn, met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Overwegende dat aanlegger, die als bediende in dienst was van verweerder, op 31 December 1952 ontslagen werd zonder inachtneming van enige opzeggingstermijn en dan ook aanspraak maakt op een schadevergoeding, gelijk aan drie maanden wettelijk minimumloon;

Dat verweerder echter beweert dat aanlegger op proef was aangenomen en tot bewijs hiervan een verklaring overlegt, door aanlegger zelf ondertekend op 31 December 1952;

Overwegende dat aanlegger aanvoert dat het geschrift, waardoor het bestaan van een proefcontract wordt bewezen, dient te worden opgemaakt bij de aanvang van het proefcontract;

Dat de wet weliswaar bepaalt dat een proefcontract alleen bij geschrifte kan worden bewezen, maar geenszins bepaalt wanneer dit geschrift dient te worden opgemaakt;

Dat derhalve een geschrift, opgemaakt tijdens of bij het beëindigen van het proefcontract, als bewijs van het bestaan van dit proefcontract dient te worden aanvaard;

Dat de eis tot schadevergoeding dan ook ongegrond is;

Overwegende dat de eis tot betaling van 380 fr. voor achterstallig loon wegens niet-toepassing van het wettelijk minimumloon, verhoogd met de compensatievergoeding, niet wordt betwist;

Om deze redenen,

Het Arbeidsgerecht te Antwerpen, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart de eis ontvankelijk en ten dele gegrond,

veroordeelt verweerder om aan aanlegger te betalen voor achterstallig loon de som van 380 fr. met de gerechtelijke intresten;

Wijst aanlegger af van het overige van zijn eis;

Verwijst elk der partijen in de helft der kosten.

KRONIEK DER TIJDSCHRIFTEN

onder leiding van Mr G. NUYTINCK

MASTERS N. C. : Artificial insemination. The South African Law Journal, 1953, blz. 375 en volg.

De auteur onderzoekt, ten aanzien van de principes, de vraagstukken door de kunstmatige insenimatie gesteld, en zulks vooraleer de rechtspraak van zijn land hierover reeds moest uitspreken.

Het vraagstuk scheen hem belangrijk nu, in de loop van 1941, in de U.S.A. 9.500 kinderen tengevolge van kunstmatige inseminatie geboren werden.

Na het onderscheid tussen de inseminatie tussen echtgenoten en de heteroinseminatie bij middel van een onbekende *donor*, onderzoekt hij vooreerst het verband van deze practijk met de verantwoordelijkheid: Is zij geslachtsverkeer? Is heteroinseminatie echtbreuk? Hij bespreekt Engelse en Canadese rechtspraak. Onbesproken het morele aspect, oordeelt de auteur dat inseminatie tussen echtgenoten geen rechtsproblemen doet oprijzen. De heteroinseminatie stelt vraagstukken in verband met overspel, met de Zuid-Afrikaanse rassenwetgeving, met de wettigheid van de afstamming.

Wellicht is het in het kader van deze kroniek nuttig ten behoeve van de lezer van het Rechtskundig Weekblad de volgende bibliografische gegevens te verstrekken:

In België werd het vraagstuk ten aanzien van de beroepsplicht van de geneesheer aangeraakt door De Laet M., *Le médecin devant trois problèmes de déontologie*, J. T., 1953, blz. 282, 2e kol. en volg.; verder: Delcorde P., *L'Article 312 du code civil et l'insémination artificielle*, Ann. Rg. Sw., deel XI, n° 46, blz. 331 en volg.; Collignon T., *Artificial insemination. Le problème moral, juridique et social de l'insémination artificielle*, Revue de Criminologie et de policetchnique, Genève 1051. Men raadplege vooral de Franse bijdragen: O'Mahony Y., *L'insémination artificielle au regard du droit français. Les cahiers du droit (Revue des juristes catholiques)* 1950, n° 21, blz. 5 en vlg.; Centre d'Etudes Laennec, *L'Insémination artificielle*, 1948, met een rechtsstudie van Savatier R., blz. 25 en volg.; Nerson R., *Les progrès scientifiques et l'évolution du droit familial*, in: *Le Droit privé français au milieu du XX siècle*. Etudes Ripert, deel I, blz. 304 en volg.; tenslotte: *L'Insémination artificielle devant la justice Anglaise et Américaine*, in de rubriek: *Actualités et Informations* van Rev. Int. Dr. Comp. 1950, blz. 135.

R. N.

Dr KOHLER: «Betrieb» und «Unternehmen» in wirtschaftsverfassungrechtlicher Sicht. Juristenzeitung 1953. blz. 713 en volg.

De groeiende sociale wetgeving, de zich steeds uitbreidende economische reglementering, het statuut der personeelsleden onzer bedrijven, dat steeds vastere vormen aanneemt, zijn ongetwijfeld een aantal factoren die er toe bijgedragen hebben om de onderneming (of het bedrijf) als dusdanig naar voren te brengen.

Destijds werd van de verschillende aspecten van de onderneming slechts gewag gemaakt in verband met het eigendomsrecht van de eigenaar en het juridisch statuut dat daarmede verband hield, o.a. wat betreft zijn verantwoordelijkheid. Thans echter wordt de onderneming veel meer op zich zelf beschouwd als

financiële, sociale, economische entiteiten. Er wordt naar een juridische definitie gezocht, waar het bestaande eigendomsrecht wel niet zou worden over het hoofd gezien, maar slechts een der elementen zou zijn die bij deze omschrijving ter sprake komt.

Een nauwkeurig onderzoek naar een eventueel onderscheid tussen «Betrieb» en «Unternehmen» kon hier naar het oordeel van de schrijver wel gunstige resultaten opleveren. In zijn onderzoek gaat hij uit van algemene beschouwingen — zo economische als sociologische — en niet speciaal van juridische. Het was hem blijkbaar onmogelijk de ganse vraag in een zo kort opgevat artikel te overzien. Vandaar belichtte de auteur slechts enkele aspecten en kwam daarbij tot het besluit dat er wel een onderscheid diende gemaakt tussen de twee begrippen. Beide behoren in West-Duitsland tot een verschillende rechtstak (betriebsrecht — ondernemingsrecht) wat de mogelijkheid open liet tot een uiteenlopende interpretatie. De auteur is echter van mening dat de wet op het medebeheer die in sommige West-Duitse industrietakken werd ingevoerd, de noodzakelijkheid oproept beide rechtsbegrippen aan een nieuw onderzoek te onderwerpen. Het volstaat niet «betrieb» bij het sociale recht te catalogeren of bij «unternehmen» de nadruk te leggen op het economische. Zowel de organisatie en de economische inrichting als de bevoegdheid om beslissingen te treffen op ieder plan zijn bij het vastleggen van deze omschrijving van belang. Daarom steunt Dr Köhler zijn betoog op de verschillende aspecten die men bij een onderneming of bedrijf kan ontmoeten; enerzijds het geheel van zaken, rechten en immateriële goederen, anderzijds de functie (wat dan vooral wijst op de activiteit) en tenslotte het verband (de onderneming en het bedrijf beschouwd als groep). Voor het eerste aspect heeft het onderscheid tussen beide begrippen geen belang: economisch en sociaal gezien dekken «Betrieb» en «unternehmen» een geheel van productiemiddelen, fabricatiemethoden, brevetten, auteursrechten en dies meer. Wat echter niet meer het geval is wanneer men beide als functie of als verband beschouwt.

Tenslotte een artikel dat de zaak van theoretisch standpunt uit beschouwt en zoveel mogelijk de opvattingen van de Duitse wetgeving terzijde laat.

Onder voorbehoud van de rechten van ons Nederlands taaleigen en de stand onzer economische en sociale wetgeving kunnen de opvattingen van de auteur van dit artikel ook voor ons van nutte zijn. Temeer daar bij ons termen als onderneming, bedrijf... veelal lukraak door mekaar worden gebruikt. De huidige evolutie brengt voor onze wetgeving de dringende behoefte deze begrippen duidelijk te omschrijven, te coördineren en op elkaar aan te passen.

J. St.

SAVATIER R. : Montant et date d'évaluation du dommage causé par l'incendie de bâtiments vétustes.
Noot onder Cass. fr., 2 en 10 Juli 1953, Rec. Dall., 1954, J, blz. 73.

In de door de auteur besproken twee arresten moest het Franse Hof van Verbreking uitspraak doen over de vraag, of de aftrek van oud tot nieuw mocht gedaan worden bij schadeloosstelling van het verhuurde goed dat door brand vernield was.

De voorziening, die de wettelijkheid van deze aftrek betwistte, werd verworpen.

De auteur merkt op hoe de stelling door Mazeaud, ten aanzien van de aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad, voorgehouden, in deze voorziening voor

het Franse Hof van Verbreking gepleit werd, en hoe dit Hof geen stelling neemt nopens de vraag, maar deze eenvoudig ontwijkt, door er zich toe te beperken vast te stellen dat de eis tot schadeloosstelling uitsluitend kon gesteund zijn op artikel 1730 B. W., en dienvolgens alleen de principes van aansprakelijkheid uit overeenkomst liet aanwenden.

Binnen deze aansprakelijkheid moest de aftrek van oud tot nieuw gedaan worden, omdat de huurder de zaak moet teruggeven zoals hij ze gekregen heeft bij de aanvang van de huur; en dit houdt derhalve in dat de schadeloosstelling, met in achtneming van de vetustiteit, moet begroot worden.

Savatier breidt dit uit tot de aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad, op grond van de beschouwing, dat de benadeelde persoon zich niet mag verrijken ten koste van de aansprakelijke. Hij maakt evenwel voorbehoud wat zekere vergoedingen betreft, waar geen werkelijke verrijking ontstaat in het vervangen van oude door nieuwe wisselstukken, zoals bij schade aan autovoertuigen.

Voor het overige wordt beklemtoond dat de begroting van de schade dient gedaan te worden volgens de omvang van de schade op het ogenblik van de uitspraak, onder voorbehoud echter, waar de vergoeding uitgesteld werd door de schuld van het slachtoffer zelf.

J. R.

DERRIDA F. : De la solidarité commerciale. Rev. Trim. Dr. Comm. 1954 (n° 2). blz. 329-372.

Deze studie over de hoofdelijkheid in handelszaken is voor ons belangwekkend omdat het de eerste maal is dat een systematische studie over dat onderwerp gemaakt wordt. Uit de grote verscheidenheid van de wettelijke regelen en uit de uitgebreide toepassingen in de rechtspraak zoekt de schrijver naar het specifieke, eigen kenmerk dat de handelsrechtelijke hoofdelijkheid onderscheidt van de burgerlijke.

In handelszaken meer dan elders heeft de hoofdelijkheid als doel, naast het verschaffen van krediet aan de schuldenaar, een waarborg te stellen ten voordele van de schuldeiser tegen het onvermogen van een schuldenaar. Het vlugge tempo van het zakenleven laat hem niet de tijd om opzoekingen te doen naar het betaalvermogen van ieder schuldenaar. Wanneer meerdere personen hoofdelijk kunnen aangesproken worden zal die waarborg enigszins vermeerderen. De hoeveelheid moet de hoedanigheid vervangen.

Met dit doel voor ogen onderzoekt de schrijver dan de natuur van de handelsrechtelijke hoofdelijkheid. Zij verschilt niet essentieel van de burgerlijke: steeds blijft ieder mede-schuldenaar gehouden tot de algeheelheid van de schuld. De definitieve last ervan zal evenwel uiteindelijk op één hoofd-schuldenaar terecht komen; het volstaat dat de anderen als borgen optreden die in ondergeschikte orde kunnen aangesproken worden. Vandaar dat er een zekere hiërarchie onder de schuldenaars kan vastgesteld worden.

Deze stelling wordt rijk geïllustreerd met verschillende voorbeelden uit de wetgeving op de vennootschappen en de wisselbrieven.

Beter dan het begrip hoofdelijkheid beantwoordt dan de nieuwe term: waarborg in solidum, die de schrijver gebruikt, aan de verhouding sui generis tussen de hoofdelijke schuldenaars onderling en tegenover de schuldeiser.

G. N.

COPPER - ROYER J. : Une Société subsiste au cours de sa liquidation. Noot onder Cass. Fr. 16 Juni 1952, Rec. Dall., 1952, J, 509.

Eens dat een vennootschap ontbonden is, kan haar rechtspersoonlijkheid niet overgenomen of voortgezet worden door een andere vennootschap.

Het middel tot verbreking dat opgeworpen werd tegen die stelling van het Hof van Beroep, nl. het blijven bestaan van de vennootschap gedurende haar vereffening, wordt verworpen: de vennootschap blijft slechts bestaan voor de noodwendigheden van haar vereffening.

Dit argument (alleen het eerste deel van het arrest en van de noot heeft belang voor Belgische juristen) van het Franse Hof van Verbreking wordt nauwkeurig afgewogen in een uitgebreide nota van Jean Copper-Royer, advocaat bij de Raad van State en bij het Hof van Verbreking.

Niet dat hij de waarde van het argument in twijfel trekt. Ook in onze rechtsleer en rechtspraak hebben de termen van artikel 178 der samengeordende wetten op de vennootschappen als het ware de vertrouwde klank van een adagium: De handelsvennootschappen worden geacht na hun ontbinding te bestaan voor hun vereffening. Maar de schrijver onderzoekt nauwkeurig de inhoud van die regel: is dat voortbestaan een loutere fictie of een werkelijkheid, en welke is de draagwijdte van de beperking: de vennootschap blijft enkel bestaan voor de noodwendigheden van haar vereffening.

Het voortbestaan van een vennootschap na haar ontbinding is geen fictie.

Aan de basis van haar stichting ligt nu wel een contract. Maar vooraleer dat contract ontstaat zijn er reeds handelingen die gericht worden op een gemeenschappelijk doel, waardoor er werkelijk een rechtspersoon ontstaat, vooraleer het contract zelf vaste vorm heeft. Het beste bewijs daarvan is de rechtspersoon van de feitelijke vennootschappen, die alleen ontstaat door de wil van de feitelijke vennoten (A.P.R., Tw. Vennootschappen [feitelijke vennootschappen en schijnvennootschappen], n^{rs} 20, 21 en 22).

Hetzelfde geldt voor de ontbinding: zolang er maatschappelijke rechten zijn, blijft ook de rechtspersoon bestaan om die rechten uit te oefenen.

Wanneer men het voortbestaan van de vennootschap als een feit aanvaardt, dan valt ook de verwarring weg die het fictie-begrip steeds veroorzaakt heeft omtrent de rechten van een vennootschap in vereffening. Een vennootschap is een rechtspersoon met volledige rechtsbekwaamheid; een beperking ervan moet spruiten uit een bepaalde wettekst.

Het doel waarvoor de vennootschap in vereffening voortleeft is nu wel beperkt tot de noodwendigheden van haar vereffening. Dat wil evenwel niet zeggen dat de middelen moeten beperkt worden, en dat de vennootschap alleen die rechten zou behouden die noodwendig blijken voor het vereffening. De algemere principes leiden tot het besluit dat de vennootschap ook tijdens haar vereffening haar volledige rechts- en handelingsbekwaamheid behoudt. De vereffening is een gebeurtenis die alleen betrekking heeft op de duur, niet op de rechten zelf van de vennootschap.

G. N.

HEENEN J. : Nature des droits de l'associé sur l'actif d'une société commerciale avant et après la dissolution. Persistance de la personnalité morale après la dissolution. Noot onder Verbr., 2 December 1952, R.C.J.B. 1952, blz. 291 en volg.

Het is interessant de noot van Prof. Heenen te leggen naast deze van Copper-Royer over hetzelfde onderwerp, eveneens in deze kroniek besproken.

Prof. Heenen behandelt het onderwerp ruimer: hij beantwoordt vier vragen die gesteld worden in de motivering van het behandelde arrest:

1. Hebben de vennoten een eigendomsrecht op het actief van de vennootschap, vóór haar ontbinding?

2. Welk recht hebben ze gedurende de vereffening van de vennootschap?

3. Hoe gebeurt de eigendomsoverdracht na de vereffening?

4. Wanneer verliest de ontbonden vennootschap haar rechtspersoonlijkheid?

Deze laatste vraag houdt het nauwst verband met de noot van Copper-Royer. Het blijkt dat de Franse rechtsgeleerde eigenlijk het standpunt van de Belgische rechtsleer en rechtspraak bijtreedt: de ontbonden vennootschap behoudt de rechtspersoonlijkheid en blijft dienvolgens eigenares van haar actief tot aan de sluiting van de vereffening. Zijn mening is echter vooruitstrevend in de Franse rechtsliteratuur, waar men het behoud van de rechtspersoonlijkheid alleen erkent in de betrekkingen van de ontbonden, nog niet vereffende vennootschap tegenover derden, echter niet in betrekking met de vennoten zelf.

Onze oplossing steunt op een wettekst, artikel 178, die men niet vindt in de Franse wet.

Prof. Heenen komt tot hetzelfde besluit als Copper-Royer, waar hij de draagwijdte onderzoekt van « de noodzakelijkheid van de vereffening ». Dit legt wel een beperking op aangaande het doel waarvoor de vennootschap blijft bestaan, nl. de verwezenlijking van haar patrimonium. Voor het overige echter behoudt ze haar volledige rechtsbekwaamheid.

G. N.

LEGAL A. : La décision rendue contre l'auteur principal emporte-t-elle chose jugée à l'égard du complice? Noot onder Cass. Fr., 28 Februari 1952, S. 1952, I, 141.

Het Franse Hof van Verbreking besliste door een arrest van 28 Februari 1952, dat geen enkel bezwaar kan ingebracht worden tegen een arrest van het Assisenhof, waarbij een persoon tot een criminele straf werd veroordeeld wegens medeplichtigheid aan het gebruik van nagemaakte of vervalste bankbiljetten, dan wanneer, bij een vorig arrest het Hof van Assisen reeds beslist had, dat het hoofdfeit waarvan deze persoon slechts een medeplichtige was, niet een gebruik van nagemaakte of vervalste bankbiljetten uitmaakte, doch het misdrijf van aftruggelarij en derhalve de hoofddader slechts tot een correctionele straf had verwezen. Geen enkel rechtsbeginsel of wetsbeschikking verzet er zich tegen — zegt het Hof — dat bij vervolgingen tegen een medeplichtige alleen de rechter de omschrijving wijzige der door een vorige definitief geworden beslissing tegen de hoofddader als bewezen verklaarde feiten.

In deze noot onderzocht schrijver uitvoerig en volledig de vraag of het vonnis gevelde tegen de hoofddader, gezag van gewijsde heeft in de afzonderlijk ingespannen of voortgezette vervolgingen tegen een medeplichtige. Hij herinnert er aan dat een traditionele, alhoewel niet algemene rechtsleer voorhield dat dit gezag van gewijsde wel moest aanvaard worden indien het in het voordeel van de medeplichtige was, doch moest verworpen worden in het andere geval.

Volgens dezelfde rechtsleer zou dus ten laste van de medeplichtige niet meer een verzwarende omstandigheid kunnen weerhouden die niet tegen de

hoofddader was voorzien of een erger bestrafte last-legging dan deze waarvoor de hoofddader werd veroordeeld.

Het gezag van gewijsde was dus betrekkelijk, al naar gelang van de aard der ingeroepen beslissing.

Het besproken arrest keurt dus deze stelling af, die trouwens op geen enkele wetsbepaling was gesteund, doch slechts, zoals de auteurs het moeten erkennen, op een soort billijkheidsgevoel of op een beweerde gewoonteregel.

Schrijver toont aan dat vroegere uitspraken van het Franse Hof van Verbreking reeds hadden laten voorzien dat de hoogste rechtsmacht de hierboven geschetste rechtsleer niet bijtrad en dat bijgevolg deze nieuwe en duidelijke stellingname, voor wat althans betreft de mogelijke verzwarende der telastlegging tegen de medeplichtige, niet moet verwonderen.

Maar hij stelt zich de vraag welke vooruitzichten men mag afleiden uit dit arrest betreffende een stellingname van het Hof over een verder aspect van hetzelfde probleem: zal het een medeplichtige ook niet meer mogelijk zijn zich te beroepen op de vrij-spraak — gesteund natuurlijk, niet op persoonlijke redenen, doch «in rem» — van de hoofddader? Volgens schrijver heeft het Franse Hof van Verbreking deze vraag nog niet te beantwoorden gehad en laat niets toe te beweren dat het de rechtsleer — op dit punt nog meer eenzijdig gericht dan voor wat de zwaardere telastlegging betreft — zou bijtreden.

Alle argumenten der auteurs om te beweren dat de rechtbank die de medeplichtige vonnist, zou gebonden zijn door de vrij-spraak «in rem» van de hoofddader, worden onderzocht: traditie, billijkheid, een soort mandaat die de eerst-vervolgde zou hebben gehad om alle betrokkenen te vertegenwoordigen voor de verdediging «in rem». Zij zijn niet vrij van willekeur en wegen niet op (volgens schrijver, tegen de rechtsregel dat een vonnis slechts gezag van gewijsde kan hebben tussen dezelfde partijen.

Het Hof zou dus op de ingeslagen weg kunnen voortgaan en na in het besproken arrest te hebben aanvaard dat de rechter volledig vrij de omschrijving der feiten beoordeelt, ook mogen beslissen dat hij diezelfde vrijheid behoudt zelfs na een vroegere vrij-spraak van de hoofddader.

Men vergelijkte de inhoud van deze zeer interessante noot met, voor wat ons land betreft, een arrest van 10 Maart 1924 van het Hof van Verbreking (Pas. 1924, I, 240), de laatste bladzijden van het artikel van advocaat-generaal P. Wouters: «Quelques considérations sur l'autorité de la chose jugée en matière répressive» (R.D.P. 1926, blz. 641 en 769), en J. Simon, *Strafvordering*, deel I, n° 312.

V. R. C.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE VAN DE BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT

Het jaar 1954 werd door de Vlaamse Conferentie te Gent op plechtige wijze ingezet. Op 9 Januari was de ruime zaal van het Assisenhof bijna te klein om het talrijk publiek van advocaten en magistraten te bevatten, die de voordracht van de Heer Frans Van Cauwelaert, voorzitter van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, Minister van State, over «Het Atlantisch Pact» kwamen beluisteren. Vele vooraanstaande personaliteiten hadden er aan gehouden aanwezig te zijn. Vooraan hadden plaats genomen dhr Eerste Voorzitter Van Winckel, dhr Van den Bogaerde, gouverneur der Provincie Oost-Vlaanderen, Mgr Calewaert, Bisschop van Gent, Mgr Joliet, dhr Merchiers, Burgemeester der Stad Gent, dhr Faure, Arrondissementscommissaris, de rector der landbouwhogeschool, dhr Claeys, voorzitter van de Provincieraad, enz., enz.

De vergadering werd geopend door Mr G. Debra, Voorzitter der Conferentie, die de eminente spreker verwelkomde en aan het publiek voorstelde dhr F. Van Cauwelaert, die zichzelf als een «ontrouw confrater» verheugd verklaarde voor de Vlaamse Conferentie het woord te voeren, schetste vervolgens in een met veel belangstelling gevolgd betoog, het tot stand komen en de betekenis van het Atlantisch Pact. Hij belichtte de verwezenlijkingen van de Nato en onderlijnde de rol ervan in West Europa. Tot slot mocht de vooraanstaande spreker een daverend applaus oogsten.

Een receptie in de algemene vergaderzaal van het Hof van Beroep besloot deze welgeslaagde namiddag.

* * *

Met de inzet van het nieuwe jaar werd met de uitvoering van een nieuw initiatief van de Vlaamse Conferentie een aanvang genomen.

Teneinde de stagisten practisch in te wijden in de regels van het beroep werd een reeks voordrachten ingericht, alle te houden door leden of gewezen leden van de Raad der Orde. Om de week de Donderdagavond komen de stagisten bijeen om gedurende een uur een voordracht over een bepaald onderwerp te beluisteren, waartoe zij daarna alle mogelijke discussies en ophelderingen kunnen uitlokken. Deze vergaderingen zijn een groot succes gebleken, niet zozeer uit hoofde van het feit dat de raad der Orde ze verplichtend maakte, dan wel om het interessante in wezen ervan.

Zo werden behandeld: «Beroepsgeheim — Voorwaarden om Advocaat te zijn — Het ereloon — De stage — Inrichting van de Orde der Advocaten — De rechten van de Advocaten — De plichten van de Advocaten — Verhouding Advocaat-cliënt — Verhouding Advocaat-confrater».

De zusterconferenties van Brussel en Antwerpen verleenden hieraan eveneens hun medewerking. Mr Ooms sprak de stagisten over «Verhouding advocaat-raad der Orde en advocaat-magistratuur», terwijl Mr Van der Venen de stagisten onderhield over «de behandeling van een strafzaak».

* * *

Op 28 Januari had, naar loffelijke traditie, het stagistensouper plaats. In de stemmige crypte van het Britanniahotel gonsde het dien avond als in een

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

bijenkorf. Heel wat oudere confraters hadden er aan gehouden met de stagisten te verbroederen en de esbatterenten van hun jonge confraters bij te wonen.

Na een hardnekkige kiesstrijd, gevolgd door geheime stemming, triomfeerde voor de tweede maal het zwakke geslacht en werd confrater Mej. De Braekeleir als afgevaardigde van de stagisten bij het bestuur der conferentie gekozen en uitgeroepen.

Na een overvloedig avondmaal en onder het roken van een dikke (letterlijke) sigaar van de heer stafhouder, ging de eerste revue van de jonge balie door. De rijmen en «vaerzen» waren niet van de lucht, het onderwerp van de revue was het advocatenhoofddekseel en het hele kluchtspel eindigde dan ook met een verzoekschrift tot het in ere herstellen van dit eerbiedwaardig voorwerp.

Dat dit trouwens heel ernstig bedoeld was, bewijst het feit dat de advocatenbaret thans door de jonge confraters blijkt terug ingevoerd te worden...

* * *

Ondertussen naderde met rasse schreden de datum van 1 Maart, waarop Pleidooirecht en Pleitzegels werkelijkheid werden.

Op initiatief van het Bestuur der Vlaamse Conferentie werd dan ook dhr Mr Ch. Boelens, voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten, uitgenodigd om de Gentse Confraters in te wijden en voor te lichten omtrent deze nieuwe maatregelen, die een hele omwenteling in de organisatie van het beroep zullen teweeg brengen.

Mr Boelens zette, voor een eerder critisch gehoor, de activiteit van de federatie in verband met het pensioen uiteen en situeerde er de rol van het pleidooirecht en het pleitzegel.

Talrijke confraters bestookten na de voordracht met een spervuur van vragen de voorzitter van de federatie.

Ondertussen zijn de zegels er en zal het druk gebruik ervan weldra alle vragen beantwoord hebben

* * *

Alle confraters ontvingen voor korte tijd het jaarlijks formulier, waarin zij hun ontvanger der belastingen moeten inlichten omtrent de opbrengst van hun prestaties. Op dit ogenblik had dan ook de Vlaamse Conferentie gewacht, om confrater Mr A. Vidts op het podium te brengen. Op 12 Maart, voor een talrijk publiek van jonge advocaten, nam Mr Vidts het woord, teneinde zowel de gevaren als de mogelijkheden van het aangifte-formulier nader toe te lichten en ons diest te maken op welke manier dit stuk het best en met de meeste vrucht dient te worden ingevuld.

In een uiterst interessant betoog werd ons geleerd welke artikelen van de belastingwet het meeste belang hebben, op welke manier een dagboek dient ingevuld, welke onkosten in rekening mogen gebracht, in één woord alle nuttige suggesties om op de meest profijtige wijze het gevreesde onderhoud met de controleur der belastingen te doorstaan.

Het spreekt vanzelf dat Mr Vidts na zijn bondige en klare uiteenzetting het voorwerp was van een druk kruisverhoor, waarbij hem heel wat praktische problemen ter oplossing werden voorgelegd.

TAALKUNDIGE KRONIEK

Degenen die de taalkeurigheid wensen te bevorderen, zullen het woord *meerdere* niet altijd uit hun pen laten vloeien.

Die «lompe wegduwer» is enkel op zijn plaats in zinnen als :

1. Hij is mijn *meerdere* (hogergeplaatste in rang);
2. In *meerdere* of mindere mate;
3. Tot *meerdere* eer van God.

Velen gebruiken «meerdere» als synoniem voor *verscheidene*, *enkele*, *enige*, *een groter aantal*. Een geoefend stylist zal dat woord nooit in genoemde betekenissen bezigen.

Reeds in 1893 schreef Kan. J. Muyldermans : «Meederen staat dikwijls bij goede schrijvers voor : *onderscheidene*, *verscheidene*, *vele*, *meer dan een*... Veel taalkundigen keuren meerderen in dit geval als germanisme (Hgd. mehrere) af, o.a. van Dale in zijn Wdb. *Mijns dunkens met reden*.»

Dr Ch. F. Hage, de duivelsadvocaat van de germanismen, veroordeelt «meerdere» «als een hardnekkig germanisme», «een lompe wegduwer», het «Duitse onding» — Uit zijn foutieve aanhalingen diepen we op :

Reeds zijn MEERDERE amendementen van kracht geworden. *Ned.* Reeds zijn *een aantal*, zijn er *vrij wat* amendementen van kracht geworden. — Het spreekt vanzelf dat men de kwestie van *meerdere* kanten heeft bekeken. *Ned.* van *meer dan één* kant.

In zijn werk «In de doolhof van het Nederlands» treedt Dr B. C. Damsteegt de mening bij van zijn landgenoot Dr Ch. F. Hage. Die bekende taalzuiveraar tekent aan : «Veel meer... wordt het woord [meerdere] verkeerdelijk gebruikt in de betekenis van het Duitse *mehrere*, nl. «*verscheidene*», «*sommige*», «*meer dan één*».

Met het gevolg, dat er een schisma ontstond dat *meerdere* jaren duurde (moet zijn : *verscheidene*, *tal van jaren*).

Hoewel voor ons bedrijf hieraan *meerdere* bezwaren verbonden zijn... (moet zijn : *verscheidene*, *tal van*)
Eén of meerdere bijacten gewenst (moet zijn : *meer*).

Wij kunnen thans, op onze beurt, aan dat insluipsel de grenzen van zijn oorspronkelijk vaderland aanwijzen. Aan onze Nederlandse woordenschat mogen we meermalen de voorkeur geven.

* * *

Verkieslijk is, evenals *ongelukkiglijk*, *bijzonderlijk*, *alleenlijk*, een van die woorden die ons parten kunnen spelen.

Dit woord betekent dat wij aan iemand of aan iets de voorkeur geven. We schrijven heel eenvoudig :

1. Ik lees alle boeken in een adem uit. Bij het lezen is het *verkieslijk* (*verkieslijk*) aantekeningen te maken.

2. Gezondheid is *verkieslijk* boven rijkdom.

3. Dat is het *verkieslijkst*. (Koenen).

Als iemand onder ons dat woord in de vergrotende trap gebruikt :

4. Bij het lezen is het *verkieslijker*...

5. Gezondheid is *verkieslijker*... dan schrijft hij onzin, klinkklare onzin.

Laat ons die grove fout vermijden en het doorgewone maar passende woord, *verkieselijk* of *verkiezelijk* bezigen.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

Aangaande dat pleonasme merkte Charivarius, de bekende Noordnederlandse taalzuiveraar, heel snedig op: *Verkieselijk* is meer wens(ch)elijk; verkieslijker = meer meer wens(ch)elijk.

Een andere taalcriticus J. C. Van Wageningen kant zich eveneens tegen de verspreiding van die schrijfwijze: « Een pleonastische vergrotende trap treffen we verder aan in *verkieslijker*... »

Zijn we te streng als we het banvloek uitspreken over *meerdere* en *verkieslijker*?

Albert Blontrock.

MEDEDELINGEN

RECHTSGENOOFSCHAP VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

Het Rechtsgenootschap van de Vrije Universiteit Brussel verleent een studiebeurs aan een rhetorica-leerling van een der Athena of Lycea van het Vlaamse land. De wedstrijd tot het bekomen van deze beurs bestaat uit een verhandeling over een onderwerp van algemene ontwikkeling. De eerste gerangschikte bekommt gratis een inschrijving aan de Nederlandstalige Rechtsfaculteit te Brussel, en de gestencileerde cursussen die door het Brussels Studentengenootschap worden uitgegeven.

Deze wedstrijd gaat door op Donderdag 29 April a.s. Bijeenkomst der deelnemers in de hall van het Studententehuis, Paul Hegerlaan 22, te 14 uur.

Alle inschrijvingen dienen voor 27 April gestuurd aan de voorzitter van het Brusselse Rechtsgenootschap, J. L. Rens, Paul Hegerlaan 22, te Brussel.

TIJDSCHRIFTEN

Rechtskundig Tijdschrift voor België, n° 4, 1953 :

Documenten : Het beroep voor het Hof van Beroep en de voorziening voor het Hof van Verbreking in zake directe belastingen. — Boekbespreking.

Advocatenblad, n° 3, 15 Maart 1954 :

Mr A. C. W. Beerman : Van Rijnvaartrecht tot Kolen- en Staalhof. — Mr J. F. B. Rutgers : Rechtsbijstand voor kostelobs procederen. — Mr H. J.

Marius Gerlings : Hof van Discipline. — Hoge Raad. — Mr Ed. Emmering : Doodstraf in Engeland.

Nederlands Juristenblad, afl. 12, 20 Maart 1954 :

Mr B. L. de Regt : Het ontwerp voor een nieuwe Beroepswet. — Mr W. H. Gallas : « Hukum », — Mr A. C. van Empel : Overmacht bij vervoer over zee. — Mr S. L. F. de Hartogh : Kan kunstmatige inseminatie overspel zijn? — Mr J. P. van Loon : Een chauffeur, lijder aan vallende ziekte. — Mr Dr E. W. Catz : On-eerlijkeheidsverzekering bij faillissement.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, n° 4399, 20 Maart 1954 :

Mr F. M. J. Jansen : Een minder aanvaardbare versie der conversie (II, slot). — Mr J. H. Jonas : Publiciteit en specialiteit (I). — Mr P. W. van der Ploeg : Overzicht der Nederlandse Rechtspraak. Erfrecht.

Journal des Tribunaux, n° 4016, 21 mars 1954 :

Pierre Cavin : L'influence des variations monétaires en matière de contrat de prêt et de rente viagère. — Jurisprudence.

Revue Pratique de Notariat Belge, 2373° liv., février 1954 :

A. Le Hon : Pratique Notariale. Dépréciation monétaire. Rapport. Révision. Réduction. — Droits d'enregistrement. — Revue de la Jurisprudence belge.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique, 3° liv., 1954 :

F. De Visschere : Les Juridictions administratives il y a cent ans.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation, 11° cahier, 20 mars 1954 :

Pierre Chailley : La réforme du contentieux administratif; règles de compétence. — R. Savatier : Le gardien responsable de la chose dommageable affectée d'un vice caché. — M. L. : L'affichage des jugements de condamnation en matière de fraudes. — Maurice Liotard : L'insuffisance de poids du pain livré à domicile, acceptée en compensation du « partage ». — Emmanuel Blanc : La contrainte à fin de recouvrement des cotisations de sécurité sociale impayées.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"